

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . „ 2-20
za Nemčijo celoletno . . . „ 28.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V opravi prejema mesečno . . . 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . „ 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 8.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . „ 13 „
za trikrat . . . „ 10 „
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zabavla, smrtneice itd.:
enostolpna pettivrsta po 18 vin.

Poslano:
enostolpna pettivrsta po 30 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogradne 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Dr. J. Srebrnič: Katoliški tisk.

(Govor na drugem slavnostnem zborovanju slovensko-hrvatskega katoliškega shoda.)

Tisk je velesila, to je stavek, ki ga vsak pozna; resnica, ki jo občuti vsak in s katero vsi računajo. Tisk je čuten izraz moči, po katerem se dandanes stranke in narodi in tudi ideje cenijo in vpoštevajo. Vplivu te sile se ne more nihče odtegniti, tudi narodi ne. Njih življenje in njih razvoj je odvisen od duha in hrane, katero jim ta velesila donša. Naša dolžnost je, da dobimo to velesilo v svoje roke in jo postavimo v službo katoliških načel in koristi domovine.

Toda če se ozremo okrog po svetu, nam stopa žalostno dejstvo pred oči, da si je skoz in skoz materialistični židovski velekapitalizem spravil velesilo tiska v svojo posest in odvisnost. Stanje, v katerem se radi tega katoliški narodi več ali manj povsod nahajajo, je stanje odvisnosti. Kakor so na gospodarskem polju odvisni od velekapitalizma, ki jim cene določa celo za najnujnejše potreščine, tako so od njega odvisni tudi tukaj, kjer jim on po svojem tisku in časopisu izmazuje pravne sile in katoliško Cerkev, čuvateljico najdražjega, kar imamo, neprestano napada.

Katoliška ljudstva ne morejo v svetovni politiki ničesar velikega započeti, ker se nahajajo v tem stanju. Materialistovski židovski velekapital si je bodisi direktno ali indirektno osvojil tisti organ, po katerem dandanes narodi govorijo, po katerem uveljavljajo svoje ideje in po katerem stremijo k svojim kulturnim idealom. In če stojimo tudi mi Slovenci med vsemi narodi v Avstriji najboljše, smo vendar glede tega ogroženi v vseh svojih težnjah in svetinjah od te tuje, nas in življenje in dušo našega naroda z vsemi močmi preganjajoče velesile. Saj se nahaja vendar tudi v slovenskem in hrvaškem ljudstvu časopisje in tisk, ki stoji v ojnica in interesni sferi židovskega kapitalizma in ki radi tega prav tako kakor drugod i pri nas pravne sile našega naroda mori ter katoliško vero, s katero Slovenci in Hrvatje stojimo in umirjemo, neprestano napada. Proti temu se moramo vzdigniti vsi, ki katoliško čutimo, z vso odločnostjo, pozhrtvovalnostjo in neprizanesljivostjo,

kajti mi hočemo biti svobodni, in do polne svobode hočemo pomagati svojem ljudstvu, da bo to ljudstvo moglo govoriti, na celi črti govoriti in delati, kakor njegova katoliška duša hrepi, kakor njegova slovensko-hrvaško srce čuti, ne pa da bo zanj govorilo tisto kričeče časopisje, ki je židovski kapitalizem direktno ali indirektno po svojih hlapcih dirigira.

Letos se radostnim srcem spominjamo milanskega edikta, ki je katoliški Cerkvi prinesel osvoboditev iz spon robstva poganke rimske države. Spomini na zlate čase! — Zakaj je ista katoliška Cerkev zopet tako silno preganjana na Francoskem in Portugalskem in zakaj je v svojih najsvetejših pravicah večalimanj tako zapostavljena, tako prikrajšana povsod, tudi pri nas v Avstriji, in zakaj trpi ista katoliška Cerkev v svojem glavarju zopet jetništvo? Zato ker organ židovskega svobodomiselnosti tako bogokletno in vnebovpiječo kriči in pusti kričati: »Ecrasez l'infame!...«

A svobodna mora postati zopet katoliška Cerkev in svobodni morajo postati katoliški narodi: Konstantinova prostost mora nam vsem zopet zasijati! Zato nam pa tudi v sedanjih razmerah ne preostaja ničesar drugega, kakor da tudi katoliški tisk in katoliško časopisje povzdignemo do organa, ki bo mogel tako mogočno govoriti, da se bodo tudi pod njegovim vplivom razmere izpreminjale in prinašale vedno večjo prostost Cerkvi in slovenskemu in hrvaškemu narodu!

× × ×

Mi živimo sedaj v dobi, kjer si dela ljudstvo samo po svojih zastopnikih postave, kjer radi tega Cerkev nima več opore in zaslombe pri velikaših in mogočnikih, ampak stavi svoje nadeje v ljudstvo samo. Čim močnejše stranke si katoliška ljudstva v zakonodavnih zbornicah postavljajo, tem večja prostost je Cerkvi v sedanjih razmerah pri različnih narodih zagotovljena. Toda poslanci, ki sestavljajo stranke, oni se volijo! In volitve odločuje poleg organizacije v prvi vrsti tisk, ki ima javno mnenje v svojih rokah. Tisk pripravlja zmage na polju idej in načel. A ker katoliški narodi nimajo še mogočnega tiska v svojih rokah, ki bi stal na braniku za njih prepričanje, in ki bi bil na razpolago njihovim težnjam, zato tudi v parlamentih ni mogočnih katoliških političnih strank, zato nasprotno sile skrunijo

svetinja katoliških narodov, Cerkev pa v njenih pravicah in ustanovah preganjajo.

Tega položaja se Katoliška Cerkev v polnem obsegu zaveda. Zato so uporabljali Pij IX. in Leon XIII., zato porablja i sedanji papež Pij X. vsako priliko, da opozarja katoličane na pomen odločnega, Cerkvi in papežu udanega tiska in časopisja.

Ako je katera ustanova vredna, da se ji katoličani z vso pozhrtvovalnostjo posvetijo, tedaj je v prvi vrsti Vaša! — tako je sedanji sv. oče pisal Katoliškemu tiskovnemu društvu sv. Pavla v Rimu. Mehikanskim škofom je zaklical: »Z vsemi močmi je treba skrbeti, da se resnično katoliški tisk katoličanom preskrbi. Mi mislimo — (in to so njegove lastne besede) — da ni dandanes ničesar, kar bi bilo večje važnosti!«

Isto mislijo in isto učijo tudi naši prevzvišeni nadpastirji. Čitajte njih pastirske liste, čitajte sklepe škofijskih sinod v Mariboru, v Ljubljani in drugod, povsod se isto povdarja, kar papež uči. V poslanici iz predlanskega leta je prevz. gosp. knezoškof ljubljanski povdarjal: »Prva dolžnost je, ne čitati svobodomiselnih listov, listov, ki jih pišejo in urejajo liberalci, naprednjaki, socialni demokratje.« In v prvem pismu, ki je je ob nastopu svoje vlade izdal prevz. gosp. knezoškof gorški na svojo duhovščino, je že rekel: »Širiti katoliške knjige in katoliško časopisje! To delo je zaslužno delo in ena izmed glavnih dolžnosti vernega katoličana! Isti gosp. knezoškof kliče zopet pri drugi priliki: »Proti slabemu tisku sedanjega časa, ki vedno bolj razširja svoj strup in javnem in zasebnem življenju, treba je postaviti protistrup v obliki dobrega tiska, sicer je vse naše delo zaman. Brez dobrega vzgojnega berila je nemogoč pravi socialni preobrat, nemogoč zdrav razvoj političnega in gospodarskega življenja, nemogoča pravna kultura našega ljudstva!«

En nauk imajo v tem oziru papež in škofje in eno prepričanje! Če torej ljubimo Boga in Cerkev, če nam je zvestoba do papeža resna stvar, če nam je svoboda glavarja naše sv. Cerkve in svoboda Cerkve sploh resnično pri srcu, če nam je mar izveličanje nesmrtnih duš, — tedaj denar, čas in delo za katoliški tisk in za katoliško časopisje! To je naša dolžnost! Leon XIII. je to učil; Pij X. to uči; naši škofje to učijo! Te uči katoliška Cerkev, ki je nezmotljiva! Brez izvrševanja te dolžnosti je vse naše delo zaman, tako smo slišali!

× × ×

Svobodno mora postati tudi naše ljudstvo. »Pomagaj mi!« kliče hrvaško in slovensko ljudstvo na Koroškem, v Trstu, v Istri, na Hrvaškem, povsod ob mejah, v svojih stiskah pred narodnimi nasprotniki. »Pomagaj mi!« kliče nedolžnost in čednost v borbi proti zapegljivcu in svobodomiselnstvu. Evo poleg različnega organizatoričnega in izobraževalnega dela delo za katoliški tisk, ki je obenem tudi narodno delo! Delo za narod je, če delamo za katoliški tisk,

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Grušecki, poslovenil dr. Leopold Léonard.

(Dalje.)

Pogledal je s sovražnim pogledom na vitki stolp z uro, vidno izza grčca, ki se je jasno odbijala na ozadju temnega borovja.

Strast sovraštva se ravno tako kot strast ljubezni ne da voditi od pameti in razuma, ampak samo občuti in hrepeni. Prva uničevanja, smrti, nesreče; druga vdejstvovanja, življenja, razkošja.

Zavlaščevanje pri uresničenju njegovih slavohlepnih sanj, ovire, na katere je zadeval pri utrjevanju pravoslavja, mučni in težki boj z nevidnim sovražnikom, vse to je razžarelo v njem čustva srda, sovraštva, maščevanja...

Dosedanja sredstva, katerih se je posluževal, so se mu zdela premajhna, nezadostna, neprimerna... a vendar morajo biti primerna njegovim velikim ciljem, v tem slučaju ne sme biti nobenega obotavljanja, dvoma, ozirov.

Peklo ga je sovraštvo do vsega, kar je katoliško, poljsko, zgodovinsko.

V tem trenutku je zagledal svojo hčerko, ki je šla po drugi stezici po vrtu.

»Ljubočka, kam pa ti?«

»Jaz, jaz,« zmedlo se je otroku. »hotela sem iti po svetu...«

»Po svetu?« se je nasmehnil. »In daleč, Ljubočka?«

»Tam,« pokazala je z ročico na sinje borovje, »za temi gorami in gozdi.«

»Ho, ho, to je daleč. Zakaj pa, Ljubočka?«

»Tam so ljudje srečni, tam ni Moskalov...«

Pomračil se je in vprašal naglo:

»Kdo ti je to rekel?«

»Če se boste jezili, vam ne povem.«

»Ne, Ljubočka, ne bom se jezil...«

»Rekla mi je Narcisa.«

»Zakaj pa hočeš iti po svetu?«

»Ker... ker... pri nas je dolg čas, nikdo se noče igrati z mano...«

»Igrajva se midva, Ljubočka,« se je nasmehnil.

»Saj vi, ate, se ne znate igrati gosjaka, prepelice, kakor oni,« pokazala je na vas.

»Poskusiva, Ljubočka.«

»Ne veste, ate,« se je nasmehnila,

»da je za igro treba mnogo otrok, a pri nas ni nikogar.«

»To je res,« je vzdihnil, »toda ako hočeš, pojdiva na naše polje.«

»Pojdiva.«

Po svojih prednikih kmetih je poddedoval ljubezen do polja in s ponosom je gledal na svojo setev, na dobro obdelane in skrbno gojene njive.

»To, Ljubočka, je naš oves,« pokazal je na smaragdno polje, »v celi okolici ni lepšega... a vidiš naš grah... zrastel je, kakor da bi kdo vence vil.«

»Vidim, ate... toda pri nas ni cvetov.«

»V žitu je cvetje nepotrebno,« je oče poučeval.

»Toda tam,« pokazala je z roko, »je mnogo cvetja, pa ne smem trgati.«

»Kje, Ljubočka?«

»Na grajščinskem travniku...«

hotela sem trgati, toda Ksenija ni dovolila.«

»Tebi, Ljubočka, je vse dovoljeno.«

»Vse? Kaj, če se pa nobeden ne mara igrati z mano...«

»Počakaj, Ljubočka, ko dorasteš, boš ukazovala in se zabavala, kolikor boš hotela.«

»Toda vseeno se oni ne bodo hoteli igrati z mano,« je pokazala na vas.

»To so neumni, kmečki otroci.«

»Vem, ate, pa se me vendar ogibljejo... in zakaj me ne marajo?«

To vprašanje, s katerim ga je večkrat nadlegoval občutljivi otrok, je zvenel za očeta grenko, zbadljivo, bo-

lestno, kot očitiranje vesti, kot poniževanje, kot posebljenje nevolje kmetov. Otroku je bilo lahko razložiti, ker je bil zadovoljen z vsakim izgovorom, toda v globini duše je začutil jad gneva in sovraštva.

Zvečer istega dne je napisal na škofijsko pisarno obširno poročilo v zadeni Tesne in upornih zedinjencev. Pritoževal se je grenko čez brezbriznost okrajnega glavarja, tožil je, da drži z slabo in katoliškimi duhovniki, ne kaznuje kmetov, ter da vsled pomanjkanja opore od sirani vladnih oblasti sam ne more nič storiti, je izpostavljen zasmehovanju, a propaganda katoliško-poljska se razvija med tem v polni meri, česar povodi so številna romanja nekdanjih zedinjencev v Ležajsk.

Med vrstami je bilo mogoče čitati sumničenje, da okrajni glavar jemlje podkupnine in prepričanje, da samo on, pravoslavni pop iz Tesne, čuva nad razvojem in obstankom pravoslavja.

Kmete je začudilo in razdražilo, da so dali dva stražnika v Tesno in Namete. Kmalu so zvedeli, da je to delo pravoslavnega popa in tudi, da je on povzročil denarno kazen, ker je naznačil kozaškemu poročniku in načelniku deželne straže, da so se romarji ustavili v Tesni.

ki vodi vedno boje zoper laži in nemo-
ralnosti; ki podaja ljudstvu zdrave in
prave izobrazbe ki vzbujajo v goji in
in nas vseh tistega plemenitega duha
ponosne samostojnosti, katera navzlic
polnemu spoštovanju do legitimne av-
toritete ostaja vendar neupogljiva pri
brambi svojih pravic in ki vztraja brez
konca pri svojem stremeljenju za svojim
vsestranskim kulturnim razvojem. Da,
delo za narod je, če delamo za
katoliški tisk, čegar naloga je, staviti
pred ljudstvo velike ideale, ki kličejo
neizčrpne sile iz njega na dan in
stvarjajo zgodovino!

Letos obhajamo mi Slovenci zna-
menito petindvajsetletnico, ki je neiz-
merne važnosti za razvoj katoliškega
tiska med nami. Bodi mi dovoljeno, da
se je pri ti priliki spomnim. Pred 25 leti
je ravno ob tem času prišel izhajati
»Rimski katolik« pri nas. »Rimski kato-
lik« pomenja pričetek odločnega kato-
liškega tiska v nas Slovencih. Veselila
katoliškega tiska je tedaj prvič stopila
v vidni obliki pred naše oči. Kako se je
javno mnenje najprej vzbudilo, razbu-
rilo in potem izpreminjalo! Moč našega
katoliškega tiska je prišla rasti in po-
stajati vedno večja; vse razmere, vse
življenje slovenskega ljudstva je izpre-
minjalo. Priklicala je I. slovenski kato-
liški shod in ž njim preporod našega
ljudstva. Kdo more to ljudstvo spoznati
med tedaj in sedaj? Tedaj — da se
ozremo le na njegovo katoliško časopi-
se — ni štel »Slovenec« niti tisoč na-
ročnikov; sedaj se tiska v 10.000 izvo-
dih. Tedaj, pred 25 leti, je bil »Domo-
ljub« šele v povojih; sedaj pa štejejo
samo stiri naši ljudski listi: »Domo-
ljub« 30.000, »Bogoljub« 25.000, »Sloven-
ski Gospodar« 16.000, »Novi čas« 6000,
skupaj 77.000 naročnikov; pa imamo še
celo vrsto nadaljnjih ljudskih in sta-
novskih in drugih listov, ki jih pred
25 leti deloma niti bilo ni! Katoliška
ideja je rodila »Rimski katolik«, in v
svoji neizmerni rodovitnosti je ista ka-
toliška ideja dala slovenskemu ljudstvu
moč v roke, kakor se z njo noben drug
narod v Avstriji ne more ponašati.
Slava tistemu listu, s katerim se je pri-
čela pri nas moč katoliškega tiska ču-
dovito razvijati!

Toda nikakor ne smemo ob misli
počivati, da je ta razvoj pri koncu! Ne;
še ob svojem početku je! Kajti še je
tisti sovražnik našega ljudstva močan,
ki zastruplja njegovo katoliško dušo in
njegovo narodno življenje. In tu sloven-
sko izjavljamo, da tisk in časopisje, ki
širi socialistična, svobodomiselna in
brezverska načela, ki špekulira pri vsa-
ki priliki s človeškimi strastmi za svoj
dobiček in profit, pomenja strup za vse
narodovo življenje — in zatorej takemu
časopisju in listu bo brez parda
ona! Tudi ta bo je delo za narod. A
tudi tistemu breznačelnemu časopi-
sju bo, ki hoče biti na eni strani po-
božno in katoliško in ki hoče npravost
varovati, ki apelira celo na papeža in
škofe, — a na drugi strani trezno
gibanje v ljudstvu napada in duši, a
v trenutkih odločilnih bojev za časa vo-
litev katoliške kandidate napada in
pomaga do zmage liberalcem, ki vza-
jemnost med celokupnim narodom po-
bija s tem, da uvaja razločke med
Kranjci in Nekranjci, dočim smo vsi s

Med prebivalstvom je zavrelo in
dasiravno so se vsled stražnikov bali
shajati k posvetovanjem in molitvam,
so vendar brez vsakega skupnega do-
govora od dne do dne naraščale škode
na popovih njivah.

Razburjeni pop ni samo sam pazil
na svoje polje, ampak najel je še noč-
nega čuvaja in poklical na pomoč pod-
častnika ter mu tolmačil:

»Te škode na mojih njivah so delo
upornikov, to je začetek kmečkega
upora zoper vladu in pravoslavje.«

»Hm... škode na polju se gode
ne samo batjuški, ampak tudi drugim,
kaj morem jaz za to?«

»Drugim se godi krivica slučajno,
a na mojem polju delajo škodo nalašč;
to je zarota upornikov. Vaša dolžnost
je, da pazite na to.«

»Nam je načelnik veli paziti, da
bo v vasi mir, in mir je... mi pa ni-
smo za to, da bi stražili batjuški njivo.«

Nič ni pomagalo niti prigovarjanje
niti prošnje, podčastnik je odrekel po-
moč stražnikov.

Pop je vložil pritožbo radi nepo-
korščine stražnikov, med tem je pa
sklenil sam varovati svoja polja.

Nekega majnikovega dne, ko je ži-
to začelo iti v klasje, je šel z doma in
kot po navadi ob meji stopal k svojemu
posestvu, ki je ležalo na valoviti pla-
njavi.

Od začetka ni opazil nobenega ži-
vinčeta v škodi. Oddahnil se je svobod-
no in ozrl naokrog.

Kakor daleč je segalo oko, tja do
sinjega borovja, so se raztezala obdela-

Hrvati vred le eno telo in povsod na
Slovenskem in Hrvaškem doma. Ta-
kemu časopisju bo na celi črti, to bodi
geslo vsem, katerim ljubezen do nara-
da ni le prazna beseda!

Katoliški tisk pa naj gre po poti
razvoja, ki ga je »Rimski Katolik« za-
počel, naprej. Naj se poteguje za vsem
ognjem za pravice našega naroda in
našega jezika povsod, posebno ob me-
jah, posebno na Koroškem, kjer se
»justitia fundamentum regnorum« tep-
ta, naj neti ljubezen do materinega je-
zika, vzajemnost med enim narodom
hrvaško-slovenskim, naj neguje in dvi-
ga plemenito znanstveno življenje. Naj
služijo temu delu pisatelji, naj služijo
knjižnice, naj služijo Katoliška tiskov-
na društva, naj služijo naše katoliške
kulturne družbe, Družba sv. Mohorja,
ki si je stekla neveljnih zaslug, Leo-
nova družba in Družba sv. Jeronima,
naj služijo vse zadevne ustanove in kor-
poracije. Saj gre za velesilo, brez katere
se slovensko ljudstvo ne more ne bran-
iti, ne obstati!

Ne samo vsaka hiša, ampak vsak,
ki zna čitati, bodi naročen na en časopi-
s! In dokler ne pridemo do tega, da
izda vsakdo pri nas povprečno vsaj 12
kron na leto za katoliški tisk, ne mi-
rujmo! Statistika pravi, da izdajo Slo-
venci okoli 100 milijonov za alkoholno
pijačo! Kadar pridemo do tega, da iz-
dajo Slovenci, ne rečem polovico, am-
pak petino od 100 milijonov za katoliški
tisk, tedaj bomo nepremagljivi!

Videli smo predvčerajšnjem zasta-
ve, ki stoje sedaj na čelu čet naših mož
in mladeničev! Naj bodo te zastave
boja proti novemu sovragu v podobi
brezverskega tiska in časopisja, ki nam
na eni strani odreja naše narodne pra-
vice, našo prostost in naš naroden raz-
voj, in na drugi strani otežuje in mori
notranje sile hrvaško-slovenskega na-
roda ter sramoti njegove največje ver-
ske svetinje. Če je ljubezen in požrtvo-
valnost nekdanj v bojih proti Turkom
izpreminjala naše dede v junake, naj
ista ljubezen in požrtvovalnost napra-
vi, da si ustvarimo tabor, za čegar ob-
zidjem bodo varne svetinje hrvaško-slo-
venskega ljudstva; tabor nedostopen
vsakemu sovražniku, tabor katoliškega
tiska in časopisja!

Idite po vseh mestih in delajte kot
apostoli s pomočjo tiska, je Leon XIII.
nekoč zaklical! To bodi in naš cilj, ki naj
bo hkratu naša dolžnost, naša boljša
bodočnost, naš ideal. In molitev, ki naj
se dviga v ta namen iz srca vsakega iz-
med nas k Bogu, naj kliče blagoslov z
nebes, da postane tabor katoliškega ti-
ska za nas res to, kar nam naš ideal
govori!

Zborovanja slovenskih odsekov.

SOCIALNOUSTAVNI ODSEK.

Referent

dr. J. Zajec

poroča o

delavskem vprašanju.

Delavskemu vprašanju so posveča-
li vsi dosedanj slovenski katoliški sho-
di, ki so se doslej vršili, veliko pozor-
nost. Naravno in opravičeno je tedaj,
da posveti temu vprašanju čim večjo

pozornost tudi IV. slovensko-hrvaški
katoliški shod. Saj vzroki, ki nas silijo
k temu, so neprimerno močnejši kakor
kdaj poprej. Delavsko vprašanje sili na
površje vedno silneje, zlasti v naših
južnih slovenskih in hrvaških deželah
spoznajmo katoličani o pravem času
važnost tega socialnega vprašanja. Res-
nica je in nihče ne more utajiti dejstva,
da je še vedno kmečko ljudstvo vzdr-
žujoč element slovenskega in hrvaške-
ga naroda. Ali prezreti ne moremo, da
stopajo poleg kmečkih interesov tudi
interesi delavstva med slovenskim in
hrvaškim narodom vedno močnejše v
ospredje. Ni dvoma, da postane delav-
stvo tudi v naših južnih slovenskih in
hrvaških deželah mogočen faktor. —
Vsled tega pravilno trdim, da je od
izboljšanja kulturnega in gmočnega
stanja delavstva v veliki meri odvisna
bodočnost našega naroda. Iz tega sledi,
da bi grešili nad celim narodom, da bi
si nakopali odgovornost, katere ne bi
mogli nikoli zagovarjati, če ne bi po-
svetili rešitvi delavskega vprašanja
največje pozornosti.

Važnost tega vprašanja hočem ta-
ko-le označiti:

1. Najvišji interes slovenskega in
hrvaškega naroda je gotovo ta, da
ostane vsa njegova kultura, vse nje-
govo duševno in gmočno blagostanje
zgrajeno na temelju krščanskega sve-
tovnega naziranja. Zato moramo stre-
miti za tem, da se tudi vsled socialno-
gospodarskega razvoja vedno bolj na-
raščajoče delavske množice ne odtujijo
krščanskemu svetovnemu naziranju, ki
prepaja naše kmečko ljudstvo, iz kate-
rega naše delavske množice po večini
izhajajo. Dejstvo je, da tvorijo ravno
razmere, v katerih živi delavski prole-
tariat, najugodnejša tla za verski in-
diferentizem in za brezverstvo. To velja
ravnotako za neorganiziranega delav-
ca, kakor za onega, ki je organiziran v
socialni demokraciji. Neorganiziran de-
lavec je siromak v gmočnem in moral-
nem oziru, beda ubija v njem vsak zm-
isel za višje ideale, ne pozna urejenega
in zadovoljnega družinskega življenja.
Za primerno izobrazbo se ne more pri-
zadevati, ker mu nedostaja možnosti.
Skrb za vsakdanji kruh mu ne pušča
časa, da bi mogel misliti na kaj dru-
gega kakor na to, kar zahteva kruti boj
za obstanek. V socialnodemokratskih
društvih pa delavca vzgajajo sistemati-
čno v materialističnem duhu, v sovra-
štvu do krščanstva in vsega, kar sega
preko posvetne in tuzemske kulture.
Čim bolj se množi ta delavska masa,
tem bolj narašča nevera, tem bolj se
javno življenje razkristjanjuje, tem bolj
vleče ta vrtnec tudi ostale staršove za
seboj. Zato pa nastane za nas dolžnost,
da iščemo sredstev, temu odpomoči. V
obstoječih razmerah je edino uspešno
sredstvo v to svrhu strokovna organi-
zacija, ki skuša, stoječ na temelju kr-
ščanskih načel, izboljšati gmočni polo-
žaj delavstva, ne da bi pri tem trpeli
njega najvišji duševni in kulturni in-
teresi.

2. V Avstriji vedno bolj pada šte-
vilo onih, ki se samostojno pečajo z ob-
delovanjem zemlje, v istem razmerju
rastejo množine nesamostojnega indu-
strialnega in obrtnega delavstva. Indu-
strija in obrt raste, to je suho dejstvo,

s katerim moramo računati. Industrija
in obrt pa napreduje in bo napredo-
vala tudi v slovenskih in hrvaških de-
želah. Moderne pridobitvene metode
prodirajo tudi v južne kraje, patriar-
halnost izginja in kmalu bodo izginili
tudi zadnji sledovi naturalnega gospo-
darstva, nov rod vzrašča, vrste nesamo-
stojnih delavcev se množe, množe se pa
tudi sužnji kapitala. In ta proces se
nahaja v naših deželah šele v začet-
nem štadiju, kajti bogati neizrabljeni
naradni zakladi jugoslovanskih dežel
večinoma še čakajo moderne tehnike
in delavnih rok, da jih izrabijo v prid
moderni kulturi. Kakor pa je ta proces
združen z velikimi nevarnostmi v
verskem oziru, tako tudi v narodnem.
To pa zaradi tega, ker se velik del onih
mas, ki pri nas zapadejo delavskemu
proletariatu, obrne v tujino. Najgloblji
vzrok temu pojavu je ta, da je pri nas
zaslužek nizek, gospodarske razmere
slabe, in ker manjka kvalificiranega
delavstva, tako da skoraj vsa boljša me-
sta zavzemajo tuji. Tako izgublja slo-
vensko in hrvaško ljudstvo najboljših
moči, bodisi za vedno, bodisi začasno
ali pa periodično v obliki takozvanega
sezijskega dela. Medtem, ko domovina
pogreša domačih delavskih moči, se
naše mase v tujini raznarodujejo in iz-
mozgajo.

3. Tisti del delavskega proletarijata
pa, ki ostaja doma, ostane po velikem
delu neorganiziran in nezaveden in se
nikamor ne povzpne. Dočim se kapital
združuje v kartelih, je delavstvo raz-
bito, brez stanovskega ponosa, obsoje-
no v sužnost. Kar se pa organizuje v
socialnodemokratskem taboru, pomeni
za nas neprecenljivo izgubo.

Nastane vprašanje, kaj se je gleda
na delavstvo pri nas izvršilo, kakšno
je stanje našega delavstva in v čem
nam je treba najbolj izpopolnitve.

Predvsem je konstatirati, da se je
od naše strani v primeri s skrbjo, ki se
posveča kulturnemu in gmočnemu
blagru drugih stanov, glede na izbolj-
šanje položaja delavstva še vse pre-
malo storilo. V tem oziru bo treba naše
delo podvojiti. Zmisla za to vprašanje
ne manjka, pač pa teoretično zadosti
naobraženih in praktično izvežbah
moči, ki bi se mogle stalno posvetiti
delavski organizaciji. Krepro jedro za
uspešno izpopolnitev delavske organi-
zacije v duhu naših načel obstoja. Dasi
je tudi pri nas strokovno organizacijo
delavstva začela socialna demokracija,
se je od naše strani v primeroma zelo
kratki dobi in z velikim entuziazmom
ustvarila organizacija zlasti tovarni-
škega delavstva — tobačnega, papir-
nega, fužinskega, predilniškega, — ki
se je v velikih bojih izkazala kot trdna
tvorba, na katero moremo zidati dalje.
Obrtno delavstvo, železničarji, kovin-
ski delavci, zidarji, nadalje rudarji so
po pretežni večini socialnodemokratsko
organizirani. Najmanj je preskrbljeno
za nestalno in sezijsko, gozdno, kmetijs-
ko delavstvo, oziroma dninarje, za
razne vrste uslužbenstva po trgovinah
in podobno.

Kar se tiče pokrajin, se je doslej
koncentriralo delo pretežno na Kranj-
skem, v zadnjem času opazujemo ži-
vahno strokovno gibanje tudi na Šta-
jerskem in deloma na Goriškem, ne-
ugodno je pa stanje v našem najvažnej-
šem delavskem središču, v Trstu, dasi
se tam nahaja močna ženska organiza-
cija.

Temelj uspešnemu delu med de-
lavstvom, ki je hočemo ščititi pred iz-
rabljanjem od strani kapitala in
gmočno postaviti na trdna tla, da bo ko-
risten član v krščanski družbi, je iz-
obraževalno delo, ali to, kar imenujejo
Nemci »Aufklärungsarbeit«. Ta se v
naši delavski organizaciji nekoliko pre-
malo sistematično goji, tako da nam
primanjkuje verziranih agitatorjev iz
vrst delavstva samega. Delavstvo pre-
malo pozna delavsko postavodajo, si je
premalo na jasnem glede svojih pravic
in sredstev, kako jih izvojevati in se
premalo zanimalje za socialne, higij-
ne in politične probleme, ki se tičejo
njega samega. Tukaj mora organizacija
poseči vmes z dobrimi govorniki, tečaji
za izobrazbo delavskih voditeljev, agi-
tatorjev in organizacijskih funkcionarjev,
s strokovnim časopisjem, brošurami
letaki in podobno.

Z organizacijo, ki na ta način de-
lavstvo izobrazuje in napravlja sposob-
no za doseg njegovih ciljev, je po-
drobno delo v to svrhu zelo olajšano.
Ta specifično delo ima v prvi vrsti pred
oči vedno globljo izpopolnitev delav-
ske organizacije same, zlasti to, da bi
se delavske strokovne organizacije sa-
konfio priznale in ščitile; nadalje za-
jamčenje stalnosti delavstva v tovar-
nah in obrtnih podjetjih, omogočenje
tarifnih pogodb in zakonito uvedbo ob-
veznih razsodišč glede sporov, izvirajo-
čih iz delovnega razmerja; glede na
socialnopolitično postavodajo pa: iz-

na grajščinska in kmečka polja, razde-
ljena tu in tam s hruševim drevjem.

Vela je od njih svežost pomladi,
neovirana sila ustvarjajoče prirode, ki
je v enaki meri krasila z barvami cvet-
je, dajala rast slaku in osatu, kakor
tudi žitu in sočivju.

Od časa do časa je lahen veter za-
valoval nad žitom v klasju in ga lahko
zazibal, oživil morje zelenja med god-
bo pejka, žvižganja, ščebetanja ptic.

Včasih mu je prihitela na uho me-
lanholična pesmica delavke, ki je oko-
pavala krompir, a z druge strani ji je
odgovarjal nekdo z veselejším nape-
vom.

Pop je šel na najvišjo točko svoje-
ga polja in je zagledal v dolini dečka,
pasovega konja v njegovem ovsu.

Zakipel je jeze, dvignil rjaso, tekla
za škodljivcem in kričal:

»Primi... drži... tat!«

Deček ni čakal, da bi ga pop dohi-
tel, ampak zasedel je konja in zaklical
porogljivo:

»Drži me, pop, da ne zbežim!«

»Ah, ti razbojnik! Lump!« In tekla
je na vso moč proti poti, po kateri je
hitel deček.

Ljudje, ki so delali na polju, so
gledali z zlobno zadovoljnostjo na celi
prizor, nekateri so se mu pa smejali na
glas.

Ko je pop videl, da goni zaman, se
je vpehan in utrujen obrnil h kmetom,
ki so v bližini delali na polju, ter za-
klical ježno:

»Zakaj niste prijeli tatu?«

Mihael Dobek je resno pogledal po-

pu v oči in odvrnil mirno:

»Nisem videl nobenega tatu.«

»Kako! Kaj pa ta lump na konju?«

»Gotovo je konj njegov, ako jaše na
njem tako drzno pri belem dnevu.«

Pop je vrgel na Dobka besen po-
gled in zaklical Martinu Selogu, ki je
delal v bližini:

»Čegav deček je to?«

»Kaj jaz vem! Menda kje služi.«

»Toda konja poznate? Čegav je?«

»Pri nas je kostanjev mnogo, kdo
bi jih poznal,« se je nasmehnil.

»Ah, vi prokleti odpadniki!« zakli-
cal je pop ves izven sebe in ni se mo-
gel več premagovati; pokleknil in za-
klical na ves glas: »Da bi vas sveta

zemlja požrla; da bi vas peklenjski ogenj
sežgal; naj pade kamnena toča in po-
bije vas, vaše potomstvo in vašo živino!
Ogenj naj vas sežge; voda naj vas po-
topi; kuga naj pomori tebe in celo vas.
Tega te prosim vsemogočni Bog, kaz-
nuj jih ti in maščuj svojega služab-
nika!«

Delavci, ki so stali bližje, so s stra-
hom poslušali zlovražno molitev. Na-
glo so se prekrizžavali in večkrat plju-
nili na tla, da bi odvrnili popove roke.
Pop je vstal, pogledal z zmago-
vitim pogledom na prestrašene kmete,
kakor da bi se njegovo preklinjanje že
začelo uresničevati in potem je šel
počasi proti domu.

»Srditi antikrist! Maščevalni pop!
Podla duša!« so mrmrali in nadaljevali
delo, na dno njihovih duš se je pa po-
greznil mrak gorja in nesreč, katere so
zaslutili.

vedbo socialnega zavarovanja, rešitev brezposelnostnega problema, skrajšanje delovnega časa, zakonito uredbo kartelov; v socialnohigieničnem predvsem skrb za zdrava stanovanja.

V izključno teoretičnem oziru je nujno želeli, da bi se naša mlada katoliška inteligenca intenzivneje posvetila studiju socialnih problemov in zbirala potrebni znanstveni material glede delavstva, njegovega stanja v naših deželah, česar nam skoraj popolnoma manjka in kar v marsikaterem oziru zelo otežuje tudi praktično delo.

V zadnjih letih se je storil pri nas glede organizacije delavstva velik korak naprej z ustanovitvijo Jugoslovanske Strokovne Zveze. Ta hoče združiti vse slovensko in hrvatsko delavstvo v avstrijskih deželah v mogočno bojno vrsto. Če pomeni združeno slovensko delavstvo moč, bo pomenilo združeno slovensko-hrvatsko delavstvo velesilo. Da je ta organizacija sposobna za veliki nadaljnji razvoj, jamči to, da je sad dolgotrajnega dela in priprave, rezultat mnogihkušenj na polju strokovne delavske organizacije, nastala iz nujne potrebe, ki jo je naše delavstvo samo čutilo in združuje v sebi že danes veliko delavstva ter vsled svoje praktične, enostavne uredbe povoljno funkcionira.

Ožji program Jugoslovanske Strokovne Zveze vsebuje skrb za delavsko izobrazbo, pomoč v bolezni, za slučaj brezposelnosti in pri raznih izrednih stroških in konečno pravno varstvo, ter nujno delavcu v tem oziru vse ugodnosti, ki mu jih more moderna strokovna organizacija. V širšem pogledu pa Jugoslovanska Strokovna Zveza utrja v svojih članih stanovsko delavsko zavest, omogočuje v njej organiziranemu delavstvu izvajati si ugodnejše plačilne in delovne razmere, vpliva na javne faktorje, da se pospeši socialnopolitična postavodaja v varstvo delavstva. Stoji pa J. S. Z. na odločno krščanskem temelju, njeno delo sloni na načelih, kakor jih je razložil Leon XIII. v svoji socialni encikliki in vidi končno pravično rešitev socialnega vprašanja v tem, da se udeležijo etični principi, kakor sledi iz krščanskega svetovnega naziranja.

Kot najizdatnejše sredstvo za uspešno vršitev naših socialnogospodarskih nalog glede delavstva je smatrati pri organizacijah zlasti denarna sredstva, s katerimi razpolagajo. Potrebujemo centralne zveze z močno blagajno. Smo v časih, ko se organizirajo vsi stanovi, ko se organizira tudi kapital in snujejo karteli. Kako naj vzdrže ravnovesje kartelom male organizacije brez centralne zveze? Močen je kapital organiziran v kartelih. Tej sili postavimo nasproti silo v Jugoslovanski Strokovni Zvezi organiziranega delavstva. In da bi združene delavske skupine najrazličnejših strok, kar jih je po slovenskih in hrvatskih deželah, pomenile naravnost velesilo, razpolagajočo s fondom, ki bi za doseg njegovih ciljev zadostoval, ni potreba posebič povdarjati.

Važnost delavskega vprašanja za nas sem dovolj označil. Menim, da ga ni med nami, ki bi ne bil globoko prepričan, da pomeni delo na delav. organizatoričnem polju tudi za našo duhovščino pastirsko delo v pravem pomenu besede. Ne držimo križem rok in ne glejmo, da se razpasejo med hrvatskim in slovenskim delavstvom krščanstvu sovražne organizacije! Ena najnujnejših nalog, ki jih nam nalaga hrvatsko-slovenski katoliški shod, bodi: Na delo za organizacijo katoliškega delavstva! V tem smislu predlagamo resolucije s prošnjo, da jih vzprejmete.

Skrbno izdelanemu referatu je sledila živalna pohvala. V debati se oglašali poslanci Gostinčar: Delavstvu dajmo pravice, ne milosti. Socialna demokracija se je zadnji čas vrgla z vso silo na mladino. Zato moramo tudi mi z vso pozornostjo posvečati delavski mladini. Izobraževalna društva naj prevzamejo skrb za to. — Kaplan Čok iz Trsta omenja, da Narodne delavske organizacije ne smemo podcenjevati, ampak ji postaviti nasproti svoje organizirane delavce. Tržaška Narodna delavska organizacija je zato nevarnejša našemu delavstvu. Ker ne nastopa tako odkrito kakor internacionalna socialna demokracija. Predlaga tudi resolucijo na vlado, da se pred vsem ozira na domače delavstvo.

Potem se sprejme sledeča

resolucija:

Jugoslovanska Strokovna Zveza stoji na temeljih krščanskih načel, razloženih v enciklikah Leona XIII. in Pija X., ter pričakuje pravične končne rešitve socialnega vprašanja le v udeležitvi krščanskega svetovnega naziranja.

Jugoslovanska Strokovna Zveza zahteva zlasti:

1. Intenzivno skrb za delavstvo in delavske družine v verskem oziru zlasti v mešovitih krajih, posebno pozornost je posvetiti slovenskemu delavstvu v Gradcu in gornjih štajerskih krajih ter omogočiti, da se vrši le-tod dušno pastirstvo v materinem slovenskem jeziku.

2. Čim hitreje pospešenje socialnega zavarovanja.

3. Rešitev vprašanja brezposelnosti.

4. Skrajšanje enajsturnega delavnega časa.

5. Z ozirom na delavsko varstvo je zahtevati zlasti zakonito uredbo kartelov v obrambo delavstva in konsumentov, zakonito zjamčenje stalnosti delavstva industrialnih in obrtnih podjetij, zakonita zaščita strokovnih organizacij in omogočenje tarifnih pogodb, zakonita uredba obveznih razsodišč za poravnave sporov med delavstvom in delodajalcem. Podpirati je z vsemi sredstvi delavstvo v boju proti ljudskim boleznim, zlasti v boju proti jetiki, alkoholizmu, nalezljivim boleznim in drugim ljudskim boleznim, ter v ta namen širiti zlasti pouk o higijeni med delavskim ljudstvom, pospeševati higijeno po obratih ter skrbeti za delavska stanovanja s tem, da se pospešuje zgradbe eno- in dvodružinskih delavskih domov. Dalje je posvetiti vso pozornost strokovnemu šolstvu, vzgoji delavske mladine ter delavskega narščaja ter vzgoji ženske delavske mladine v gospodinjstvu. Dalje jo posvetiti posebno pažnjo zanemarjeni mladini po mestih in industrialnih krajih ter v to svrhu podpirati privatna društva in javna zastopstva pri delu na polju oskrbe za zanemarjeno mladino.

6. Shod priznava nujno potrebo, da se krščansko delavstvo strokovno družijo, zlasti je Jugoslovanska Strokovna Zveza organizacija katoliškega delavstva, katero je podpirati, da se širi in krepi po vseh avstrijskih kronovinah, koder biva slovensko in hrvaško delavstvo. Dalje izreka shod, da je dolžnost tudi javnih zastopstev, podpirati Jugoslovansko Strokovno Zvezo v delu za blagor in napredek delavstva.

7. Vse resolucije prvih treh katoliških shodov, kolikor niso obsežne v teh resolucijah in kolikor niso postale kakorkolišbodi brezpredmetne, ostanejo v veljavi in nadalje.

Predsednik dr. Žitnik zaključil nato zborovanje tega odseka, ki je trajalo pet ur, z besedami:

Sešli smo se kot bratje in sestre velike družine. Združila nas je ljubezen do vere naših pradedov, ljubezen do naše rodne zemlje, ki jo hočemo ohraniti svojemu hrvatsko-slovenskemu narodu. Zbrali smo se, da pregledamo uspehe dosedanjega dela in asocijalnem polju, da izpopolnimo svoj program in si utrdimo krščanska načela in navodila, po kojih hočemo s podvojeno silo nadaljevati delo za obstanek hrvatsko-slovenskega naroda na dragi nam zemlji, katero sta Slovenec in Hrvat stoletja rama ob rami skupaj z orožjem branila proti sovražnikom. Meč in kruta sila nista nam iztrgala najdražjih svetinj. Ohranili smo si vero v pravičnega Boga, trdno upanje v boljšo bodočnost in gorečo ljubezen do svoje očetnjave. Narod naš ni velik in bogat, toda velika je njegova življenska moč, bogat je njegov zaklad vernosti, zvestobe in samozaveesti. Malo nas je, a smo ljudi, smo junaci u ratu za svoja prava, dok smo zvesti zaveznici na polju rada za skupne smote in ideale. Združili smo se jače, zaupajoč na svojo moč in božjo pomoč. Tako ojačeni hočemo pogumno zreti v Bodočnost. Kršč. ideja je ohranila naš narod, ona mu bodi zvezda vodnica i v bodočnosti. Zato kličem vsem, ki so v duhu z nami zbrani: Z Bogom za narod na delo krščansko!

Balkanski dogodki.

BULGARSKI DELEGATI V CARIGRADU.

Berolin, 3. septembra. »Voss. Ztg.« poroča iz Sofije: Bulgarska delegata, general Savov in poslanik Tošev, sta večeraj popoldne odpotovala v Carigrad, kamor sta dospela danes popoldne. Jutri, 4. t. m. ima biti prva seja s turškimi delegati. Poučeni krogi zatrjujejo, da so vse dosedanje vesti o predlogih in protipredlogih brez vsake podlage. Doslej niso določene niti temeljne točke, na katerih naj bi se pogajanja vršila; vendar je pa na obeh straneh dovolj dobre volje za sporazum, tako da je upati na skorajšen ugoden uspeh pogajanj. Ako bi pa vseeno nastale težkoče, se sodi, da bodo velesile v Carigradu posredovale.

TURŠKE VOJNE LADJE V DEDEAGAČU?

London, 3. septembra. Lloydov poročevalec brzojavlja iz Aten, da je turško

brodovje zapustilo Dardanele in odplulo v Dedeagač.

VPRASAŃJE DEDEAGAČA.

Atene, 3. septembra. Včeraj so se širile govorice, da so Turki zasedli Dedeagač in potopili grško križarico »Spetzai«. V resnici je bila stvar taka: Predvčerajšnjim so se Dedeagaču približale turške vojne ladje; ko so pa ondi opazile grške vojne ladje, so se zopet umaknile. Poveljnik Ghinis je svoji vladi poročal o dogodku in zahteval navodila. Venizelos je sklical ministrski svet, ki je sklenil velesilam poslati noto, v kateri bo Grčija zahtevala ureditev vprašanja glede zasedenja Dedeagača, ker je zadnji rok potekel. Brodovje stoji pripravljeno z zakurjenimi kotli.

TEŽAVE MED SRBIJO IN ČRNO GORO?

Belgrad, 3. septembra. Crnogorski ministrski predsednik Vukotić se je moral vsled tekočih nujnih državnih poslov vrniti na Cetinje. Ureditev mejnega vprašanja se je odložila na poznejši čas in se bosta Srbija in Črna gora na podlagi prejšnjih medsebojnih dogovorov prijateljsko sporazumeli. Vendar je pa za vse slučaje poskrbljeno za razsodišče.

ODPUST GRŠKIH REZERVISTOV IZ »ZDRAVSTVENIH OZIROV« ODGODEN.

Atene, 3. septembra. (Ag. d'Ath.) Vlada je sklenila razglasiti odredbo, s katero se odpust rezervistov iz zdravstvenih ozirorv odgodi.

BODOČA RUMUNSKA MORNARICA.

Bukarešt, 3. septembra. Tedni se poda v inozemstvo posebna častniška komisija vojnega ministrstva, ki ima nalog obiskati evropske ladjedelnice in se pogajati o naročilih za rumunsko mornarico. Sodi se, da se bodo naročila oddala predvsem nemškimi in italijanskimi ladjedelnicam. Rumunski mornariški načrt je bil že pred meseci sestavljen. Nabaviti se ima 6 brzih križaric, 12 torpednih čolnov in 12 monitorjev, oziroma patrolnih čolnov; slednji so namenjeni izključno za službo na Donavi. Od torpednih čolnov so 4 že naročeni, in sicer v italijanskih ladjedelnicah. Sedaj ima Rumunija samo 1 jako staro križarico in 13 torpednih čolnov, ki kot vojne ladje pravzaprav sploh ne pridejo v poštev; poleg tega ima več monitorjev in rečnih topniških čolnov, ki so pa porabni edinole na Donavi, na morju pa ne.

Regnikolsko vprašanje.

Italijani interpelirajo.

Videm, 3. septembra. Senator di Brazza je v senatu interpeliral radi slovenskih demonstracij pred italijanskim konzulatom v Trstu.

Trst, 3. septembra. Vladni komunike dementuje, da bi bili demonstranti pred laskim konzulatom vzklikali »Doii Italia!«

Italijani v kraljestvu proti odlokom tržaškega namestništva.

Benetke, 3. septembra. Te dni bo tukaj zboroval javen narodni shod, na katerem bodo Italijani protestirali proti tržaškemu odlokom. Shod se bo vršil v enem večjih gledišč in se ga bodo udeležili vsi senatorji, poslanci, občinski in pokrajinski zastopi ter vojaška, patriotska in športna društva.

Književnost.

ZBIRKA SLOVENSKEH POVESTI.

Urejuje prof. Iv. Grafenauer.

V zalogi »Katoliške Bukvarne« je pričela izhajati zbirka poljudnih klasičnih povesti, ki doslej v obče niso bile našemu narodu dostopne. Zastopani bodo vsi boljši slovenski pisatelji, ki so pisali za narod. Prevodi se v zbirko ne bodo sprejemali. Usrečji hočemo s tem občutni potrebi slovenskih bralcev; spisi naših pripovednih pisateljev, posebno starejših, se namreč le težko dobe, ker so poskriti po raznih časnikih, časopisih in zbornikih, ki so dosti krat, če popoizoma razprodani in jih niti knjižnice ne premorejo, kaj šele posameznik. Temu hoče biti naša zbirka v pomoč. Izhajala bo v zvezkih po 60 h in bo prinašala po vrsti povesti naših boljših pisateljev, starejših in mlajših, kakor Fr. Erjavca, S. Jenka, Fr. Levstika, J. Jurčiča, J. Ogrinca, J. Stritarja, J. Kersnika, Fr. Finžgarja, Ks. Meška, Iv. Cankarja, Fr. Detela, M. Prelesnika, F. Jakliča, B. Bohinjca, P. Pajkove, Jos. Vošnjaka i. dr.

Namen zbirke pa je, da budi in goji v našem ljudstvu veselje do dobrega beriva. Uspeh bo seveda odvisen tudi od naklonjenosti pisateljev, založnikov in bralcev.

Kakor rečeno, bo stal vsak zvezek le 60 vin., in ker izidejo letno samo štirje zvezki, si bodo to zbirko lahko omislili tudi najrevnejši ljudski sloji. V zbirki bodo zbrani najdragocenejši biseri slovenskega pripo-

vedništva, tako da bo tvorila jedro vsake knjižice in bodo z isto vnmemo segali po njej višji in nižji sloji našega ljudstva. Uredništvo bo pazilo na to, da bo vsak zvezek zase celota, pri daljših povestih se bosta združila po potrebi dva zvezka v eno knjigo.

Prvi zvezek je ravnokar izšel in obsega Jos. Ogrinčovo povest iz časa Slovencev, ki ima naslov: »Vojni-mir, ali poganstvo in krst«.

Simpatična snov, poljudni način pripovedovanja in neprisiljeni razvoj dejanja pa so vzrok priljubljenosti, ki si jo je pridobila povest precej, ko je izšla v »Večernicah«, pravi urednik v predgovoru, in ti razlogi so ga gotovo tudi napotili, da je s to povestjo otvoril novo zbirko. V začetku je kratek Ogrinčev životopis; taki životopisi bodo nudili tudi prihodnji zvezki, kadar bodo pričenjali z novim pisateljem.

Dnevne novice.

+ Gg. govornikom in referentom slovensko-hrvatskega katoliškega shoda v Ljubljani. Prosimo vse one slavnostne govornike, slovenske in hrvatske, kojih govori iz ozirov na prostor niso bili v »Slovincu« v celoti objavljeni, in konečno one gg. referente v odsekih, katerih poročila so bila v »Slovincu« podana istotako samo v ekscerptu, kakor tudi govornike na pedagoškem kongresu, naj bi svoje govore in poročila čim preje mogoče vpslali uredništvu »Slovenca«, da se sestavi uradno poročilo o slovensko-hrvatskem katoliškem shodu. Istotako naj se nam vpošljejo referati referentov v hrvaških odsekih kakor tudi resolucije, sprejete v hrvaških odsekih!

+ Katoliški shod, Poljaki in »Slovenski Narod«. Slovenska liberalna družba v Ljubljani ima to posebno lastnost, da ne vidi, kar bi v lastnem interesu videti morala. Njena taktika je taktika znanega afrikanskega tiča. Da je to za nas le koristno, ni treba praviti in mi se pri tem le zabavamo in liberalne slepce samo pomilujem. Včeraj si je »Narod« izmislil, da oni Poljaki, ki so bili v Ljubljani na katoliškem shodu, nič ne pomenijo in da niso izražali mnenja poljskega naroda. Seveda knez Sapieha ni nič, njemu je vsak gospod iz Knafllove ulice kos. Kaj pa vé »Narod« sicer navajati za svojo trditve? Edino »Nowo Reformo«, ki nekaj zabavlja zoper dr. Šusteršiča, ne citira pa cele ostale šume poljskega časopisa, ki obravnava katoliški shod kot epohalen dogodek celega zapadnega slovianstva. Že včeraj smo priobčili, koliko zastopnikov poljskega časopisa je prisostvovalo katoliškemu shodu v Ljubljani. Danes pa moremo povedati, da je največ pozdravov na katoliški shod prišlo ravno iz pokrajin poljskega kraljestva od Krakova do Varšave, Peterburga in Königsberga. Veliko teh pozdravov je tako obširnih, da jih radi prostora niti priobčiti ne moremo — nekateri predstavljajo cela pisma s pomembnimi mislimi in izjavami, ki kažejo, da poljski narod tako misli in čuti kakor katoliški Jugoslovani in da je Poljakom plitvi liberalizem popolnoma tuj in mrzek. Navajamo le sledeče pozdrave: finančni minister Zaleski, Pavel knez Sapieha, Maryan Ryl, škof sandomerski, krakovski škof Adam knez Sapieha, Anatol Nowak, sufraganski škof krakovski, škof vladislavski in kališki Zdzitowicz, nadškof Teodorowicz, ki piše o katoliški slovanski zvezi, nadškof Bilczewski, škof Edvard Likowski, škof Zarnowiecki iz Zytomirz, Aleksander nadškof varšavski iz Peterburga (dolgo, jako pomenljivo pismo), M. Grzybowski, »Glos Narodu«, K. Chlapowski iz Poznania, K. Brownsford od »Poradnika Gospodarskega« v Poznaniu, Witold Czartoryski iz Pelkinja pri Jaroslawu, Ignac Grabowski iz Varšave, K. Lubecki iz Krakova, prelat Wadolny iz Krakova, X. Adamski iz Poznania, K. Runkiewicz iz Varšave, Avdust Sokolowski iz Krakova, S. Jelenki iz Varšave, redakcija »Prada« istotam, znani velikaši Ferdinand Radczwiul, Xaver Lubecki in Olgierd Czartoryski, nadalje K. Chlapowski, vsi iz Poznania, P. Lasocki iz Lvova, administrator apostolske dijeceze vilnske Kazimir Michalski, dr. Milezyslaw Offmanski, prof. Wicherkiewicz iz Krakova, »Rada narodova poljska«, katoliška čitalnica v Lvovu in še veliko drugih društev in zasebnikov. To so najboljša poljska imena, cvet naroda poljskega. — Da bodo pa Poljaki vedeli, kako je »Narod« sirov, naj vzemo na znanje, da se je ta list slovenske liberalne inteligence včeraj obregnil ob poljske dame, ki so se katoliškega kongresa v Ljubljani udeležile, češ, da niso imele pristnega nakita na sebi. Mi mislimo, da imajo poljske dame veliko več pristnega nakita, nego veliko onih, katere »Narod« sicer na vse pretege vedno hvali, če je le kakšen še tako majhen liberalen dirindaj v Ljubljani. Če pa kdo ves svoj nakit po svetu s seboj nosi, ali pa le malo ali nič, to je stvar — okusa, katerega imajo ravno naši liberalci jako malo.

+ Deželna elektrarna na Završnici. Te dni se je izvršil komisionelni obhod za daljnoveze in krajevna omrežja žirovniške elektrarne. S posestniki zemljišč se je dosegel popoln sporazum. Dolžina daljnovezov znaša približno 50 km in blizu toliko krajevna omrežja. Deželni odbor je odobril cenik in dobavne pogoje za električni tok. Nadalje je sklenil deželni odbor, da si do preklica pridržuje izključno pravico izvrševati zasebne instalacije po svojih organih in drugih zasebnih instalacij na svoje omrežje ne priklopiti.

+ Iz srednješolske službe. Na I. državno gimnazijo pride prof. Anton Dokler iz Kranja. Za prave učitelje na srednjih šolah so imenovani supletenti: Josip Breznik na višji državni realki v Ljubljani; Josip Malnar na državni gimnaziji v Kranju in Adolf Robida na II. državni gimnaziji v Ljubljani.

+ Lahj v kraljestvu proti Slovincem in predzno pisanje nemškega judovskega časopisja. Italijanska javnost v kraljestvu se zaradi Hohenlojevih odlokov tako zelo razburja, da nastaja upravičeno vprašanje, so li razlogi, ki jih javnost v regnu za to svojo razburjenost navaja, res pravi. Hohenlojevi odloki imajo samo eno napako, da so namreč prepozno izšli. Lahj se čisto umljivo povprašujejo, zakaj je avstrijska vlada čisto proti zakonu nastavljanje regnikov v tržaški magistratni službi sploh trpela in je s temi odloki prišla šele sedaj, ko je razmerje med zunanjo politiko in laško politiko saj relativno in navidez jako pristržno. Na drugi strani pa bi morali Italijani v kraljestvu priznati, da zadenejo ti odloki samo kakih štirideset oseb in da je avstrijska vlada obljubila, da bo pri osebah, ki so se vzorno vedle, postopala s skrajno obzirnostjo in jim eventualno podelila avstrijsko državljanstvo, da ne bodo trpele sploh nobene škode. Seveda se Lahj razburjajo zato, ker avstrijska vlada bržčas ne bo v prihodnosti več nastavljanja regnikov pri tržaškem magistratu trpela. Toda v tem ne tiči nobena krivica, marveč je to celo dolžnost naše vlade. Lahj v kraljestvu vendar ne bodo tajili, da so regnikoli preveč nezanesljiv element, da bi se mogli nastavljanja na tako važnih mestih kakor so avstrijski občinski zastopi, posebno pa še v Primorju, kjer pridejo pri občinskem poslovanju v poštev strateško tako važne zadeve. General Caneva je lahko tako dobrodušen, da meni, da je iredenta mrtva, toda nam ni treba, da bi bili tako brezmejno naivni. Vsak vrabec na strehi že čvka, da se bomo zaradi Albanije z Italijo še pošteno sprli in Lahj to sami najbolje vedo. Čemu torej to razburjenje? Naj pa Lahj začnejo nastavljanje avstrijske podanike na beneškem magistratu, če smo Avstriji in Lahj res taki pristržni prijatelji! Ker pa to Lahom niti v sanjah v glavo ne pade, naj naši vladi pustijo, da ureja svoje notranje razmere sama po svojih zakonih. Lahj smejo protestirati, kolikor jim drago, če bi se regnikolom pri nas godila kaka krivica, in nihče jim tega ne bo zameril. Tako pa dobivajo njihovi protesti nekako nevarno in sumljiv pomen, in prav ti neopravičeni protesti so zmožni prijateljstvo med Avstrijo in Italijo skaliti. Človek se nehoti povprašuje: Zakaj pa je Italiji toliko na teh par regnikolih na tržaškem magistratu? ... Kaj čudno pa je tudi, da se laško časopisje toliko razburja zaradi slovenskih demonstracij v Trstu. Oficijozna »Tribuna« se vsaja zaradi tega, »Secolo« smatra slovenske demonstracije kot bistveno zvezane z Hohenlojevimi dekreti in piše, kakor da bi bila avstrijska vlada slovenske demonstracije naročila, »Italia« meni, da so te demonstracije v stanju hudo skaliti avstrijsko-laško prijateljstvo, in »Giornale d'Italia« gre celo tako daleč, da opozarja avstrijsko vlado, da so slovenske demonstracije »plod centrifugalnih teženj od zmage pri Kosovu upijanjenega slovenstva«, ki je postalo državnovarno! Glej jih iredentare, kako drugim podtikajo, česar je njihovo srce polno! Hinavci! Mari ne veste, da nam je vsem v Avstriji dobro znano, da je ravno Italija največja prijateljica Srbije? Sicer pa so slovenske demonstracije bile kaj nedolžne in niti od daleč ne dosegajo onih, ki so jih ravno regnikoli v Trstu vedno uprizorjali tako proti Slovincem kakor proti Avstriji. Ali se je v Trstu večkrat klicalo »Abasso Austria!« ali »Abasso Italia!«? Vendar početje Italijanov ni tako obsodbe vredno kakor obnašanje tistega avstrijskega judovskega časopisja, ki uživa čast služiti kot odmev gotovih krogov. Tako n. pr. sumničji »Neues Wiener Jour-

nal« našega prestolonaslednika, čeprav ga ne imenuje, češ, Hohenlohe, Slovenci in »klerikalci« dobivajo svojo parolo od »neznanca«, koga politika je baje v očitnem nasprotju z odlikovanjem, ki je podelil cesar našemu poslaniku Mereyu v Rimu, ker je ustvaril najintimnejše prijateljstvo med Avstrijo in Italijo. Seveda, kar izvestni gospodi, ki bi rada Slovence na korist Lahov danes v žlici vode utopila, ni prav, to vse je zakrivil prestolonaslednik. In vendar nimajo tržaški dekreti nič opraviti ne s prestolonaslednikom ne z gospodom Merey de Kapos-Mere v Rimu, ampak so le v duhu avstrijskih temeljnih zakonov. »Neues Wiener Journal« služi pač onim krogom, o katerih se je rajni Tegetthof, ki ni bil samo dober admiral, ampak tudi bister politik, tako bridko izrazil, kako znajo čuvati interese Avstrije. Na to zanimivo poglavje se sicer še povrnemo.

+ Visoko odlikovanje žurnalista. Šefredakter »Reichspost«, dr. F. Funder, je odlikovan s komturnim križem Franc Jožefovega reda, ki je jako visok red. V tem odlikovanju je brezdvoma videti priznanje za smer pisave »Reichspost«, predvsem v zadnji zunanje politični krizi.

+ Iz ljudskošolske službe. Absolv. učiteljski kandidat Henrik Zupančič je imenovan za prov. učitelja in voditelja na enorazrednici v Slapu, okraj Postojna; bivši prov. učitelj na ljudski šoli v Loškem potoku Ciril Vizjak je imenovan za prov. učitelja-voditelja na dvorazrednici v Vremah.

+ Aljažev dom v Vratih. 2. sept. Sedaj je kramno vreme za planinske izlete. Pot do Aljažvega doma v Vratih — 1012 m nad morjem — je zložna in lepa in se pride lahko z vozom prav do doma. Vodi po krasni dolini, mimo Peričnikovega slapu; človeka opaja sveži planinski zrak, oko se raduje na lepoti Julijskih alp. Vse to vabi in kliče prijatelje gorske narave, da pohite k Aljaževemu domu v Vrata. Dne 6. in 7. t. m. se vrši lov na divje koze. Kdor še ni videl Aljažvega doma, naj pride! S sabo ni treba ničesar nositi, ker je Aljažev dom z vsem, kar treba za želoček, bogato preskrbljen. Družine, ki nameravajo v Domu prenočiti, naj to naznanijo oskrbniku Aljažvega doma Dobišku. Doslej je obiskalo Aljažev dom 985 turistov.

+ Stoletni jubilej rojstva Ivana Mazuraniča. Hrvaški narod se pripravlja, da dostojno proslavi rojstni dan Ivana Mazuraniča, velikega svojega pesnika. Slavnost se bo praznovala 14. avgusta leta 1914. Pri tej priložnosti se bodo Hrvatje spomnili tudi pesnikovega brata Antona. Predpriprave za rečeno slavnost se vrše pod geslom: »Za bratu Ivana in Antuna Mazuraniča«.

+ Z Vrhniko. Znano je, koliko so imeli govoriti liberalci zoper narodne noše na katoliškem shodu. Pri nas so nazivali Bogomile — s cigankami. Ker pa liberalci tako bobnajo za svojo sokolsko prireditel, bodi omejeno, da prihajajo ti ljudje prosit na posodo ravno te narodne noše k Bogomilam za svojo prireditev. Čudno je, da tem ljudem ugajajo na njih prireditvah iste noše, katere so smešili pri kat. shodu. — Dotični gospej pa, ki je pravzaprav duša tega beračenja, svetujemo, naj premišluje namesto o »Sokolu«, raje o izreku: Svoji k svojim in naj tako ostane raje med liberalci in liberalkami.

+ Trije rojaki ponesrečili v Ameriki. Iz Milwaukee, Wis., poročajo, da je ondi zasulo rojaka Goloba, ki je bil doma nekje na Gorenjskem. — V Ravennu, Colo., je ubilo v premoškopu rojaka Jakob Vičiča, doma iz vasi Jevše na Primorskem. — V Chehalis, Wash., je ubilo rojaka Ivana Zavelovskega, doma iz Gornjega Grada na Štajerskem.

+ Legar v Novem mestu. Na kapitelskem hribu si je postavil Janez Eršte, delavec na novomeški postaji, lično hišico. Vodo je dobival dalj časa iz precej oddaljenega vodovoda. Lani je izkopal vodnjak in napeljal vanj kapnico. Blizu te pa se je zbirala tudi gnojica. To vodo je užival Eršte, pa je mož po zelo kratkem bolehanju umrl na legarju.

+ Živina in mesarji v Novem mestu. Na semanji dan si slišal iz ust živinorejcev nezadovoljive izraze. Par volov, kateri so bili lansko leto v tem času 700 K, so letos 500 K. Mesarji pazznanijo cene veliko manjše, kakor v resnici zahtevajo za kilogram. Najceneji mesar prodaja meso kilogram po 1 K 60 vin. in 2 K, dočim živino kupi kilogram po 80 varinjev, teletino pa po 90 vin., dočim isto prodaja po 1 K 80 vin. in 2 K. Stare bike, kar je na dnevnem redu, pokupijo še veliko ceneje. Zeleti bi bilo, da bi se zganili mestni očetje — saj so za vse drugo zelo brihtni glavice.

+ Bogokletnik. Županstvo Trbovlje si je mislilo, da bo vendar enkrat spravilo pod to občino spadajočega, že 13krat kaznovanega Ernesta Keše na prostor, kamor spadajo taki ljudje — pa je ta neprid-

prav zopet zlezel iz zanjke pravice — sodišče ga je namreč obsodilo le radi prestopka v navaden zapor brez prisilne delavnice. — Drug temu enaki tiček je pa Juro Delač, delavec v Prelogah. Napije se korajže, potem pa suka nož in kolje ljudi. Tako je storil pretečeni teden. Ko ga je pa orožništvo aretiralo, je zelo žalil Boga in Brezmadežno. Pred križanim se je ustavil in pljunil vanj. Sodnja ga je obsodila le radi pijanosti na en mesec zapor.

+ Povodom »žegnanja« v Trenti dne 7. in 8. kimovca t. l. bo tudi Dom na Vršiču še z vsem bogato preskrbljen. Turistovska sezona gre proti koncu, zato ne zamudite, planinci, porabiti še teh krasnih dni, kakršni so sedaj nastopili v gorah.

+ Vipavski pododbor Slov. dijaške zveze priredi dne 7. septembra t. l. v Šturijah pri Vipavi gledališko predstavo. Na sporedu je petje in Anton Medvedova igra »Stari in mladi«. Začetek ob pol štirih. Sedeži so po 2 K, 1 K 60 h in 1 K, stojišče 40 h. Ves čisti dobiček je namenjen podpornim društvom za slovenske visokošolce na Dunaju, v Gradcu in Pragi. Dobrotniki in prijatelji slovenskega dijaštva se uljudno vabijo k obilni udeležbi. — Odbor.

Prostovoljno gasilno društvo v Vipavi vabi k veselici in javni tomboli, ki ji priredi dne 8. septembra (na Mali Šmaren) v Vipavi. Tombola se vrši na glavnem trgu pred hišo g. Jos. Petroviča ob 3. uri popoldne. Glavni dobiček: lep simodolski bik, vreden 300 K, drugi dobitki: mlin za grozdje, gnojniška sesalka, vreča moke itd. Po tomboli na dvorišču g. Petroviča igra: »Botra Nerga«, burka in veseloigra »Natakara«. Vmes tamburanje deklet iz »Bogomile« v narodnih nošah. Vstopnina k igri: Sedeži po 1 K 50 vin. in 1 K, stojišča po 40 vin. Listki za javno tombolo po 50 vin.; prodajajo se od 2. t. m. naprej po trgovinah in pri društvenem tajniku I. Krapežu v Vipavi; na dan veselice jih bodo prodajale dekleta v narodnih nošah. Čisti dobiček za zgradbo gasilnega doma in nabavo orodja. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Udeležite se obilno! — Odbor.

+ Morilca svoje žene ustrelil orožniki. Poročilo smo, da je minoli teden sarajevski vrtnar Ardija Bucala ustrelil svojo 18letno ločeno ženo Vasiljo, ker je zvedel, da mu je postala nezvesta. Nato je pobegnil. V soboto popoldne so ga orožniki izsledili pri neki opekarni v sarajevski okolici in ga hoteli prijeti; Bucala je pa začel streljati, nakar so tudi orožniki namerili nanj puške. Koj prvi strel je pogodil in Bucala se je mrtev zgrudil.

+ Drzen lopov pobegnil. Pred kakimi desetimi dnevi smo poročali o zlobnem potepuhu Antonu Ljutiču z otoka Krka, ki ga je bila zaprla policija na Sušaku radi sleparstva, tatvine ter polzkušnega ropa in posilstva. Ljutič je bil zaprt na Sušaku v celici, v katere steno je bila vzdana peč in katera je bila ob hodniku. Pretkani lopov pa je hitro premotril položaj, je peč izdrl iz stene in tako je bil že na hodniku. Zaporji morajo biti zelo slabo zastraženi, kajti nikdo ni opazil Ljutiča, ki je zlezel na streho in od tam pobegnil neznano kam. Sedaj ga pa iščejo.

+ Slavnostne razglednice katoliškega shoda se še dobivajo, in sicer v Katoliški Bukvarni in v prodajalni katoliškega tiskovnega društva (pri Ničmanu) v Kopitarjevi ulici. Vse razglednice so umetniško delo, ki bo imelo trajen spomin. Naročajte jih! Posebno pozornost vzbujajo razglednice z besedilom posvetitve Brezmadežni. Razglednice so po 10 varinjev. Segajte po njih, razpošiljajte jih prijateljem in znancem.

ITALIJANSKI ZUNANJI MINISTER OBIŠČE GROFA BERCHTOLDA.

Rim, 3. septembra. V poučenih krogih zatrjujejo, da bo zunanji minister di San Giuliano še tekom tega meseca vrnil obisk grofu Berchtoldu na njegovem posestvu v Buchlavi.

IZ OGRSKEGA MINISTRskega SVETA.

Budimpešta, 3. septembra. Tu se je danes vršil ministrski svet, ki je z enournim opoldanskim odmorom trajal do poznega večera. Poleg tekočih stvari je bila na dnevnem redu predvsem sanačna akcija na Hrvaškem. Sklenilo se je baronu Skerlecu dati gotova pooblastila za bližnja pogajanja s hrvaškimi politikmi. V ugodnem slučaju se baron Skerlec potem imenuje za bana na Hrvaškem. Velik del ministrskih posvetovanj je bil posvečen novim vojaškim zahtevam, o katerih sta poročala ministrski predsednik Tisza in honvedni minister baron Hazai. Vsi ministri so te zahteve označili kot predekosežne in opozarjali na sedanje velike finančne težave, ki so največja ovira za izpolnitev želja vojne uprave. Sklenili pa niso ničesar in se je končno sklepanje odgodilo za poznejši čas.

KRALJ ALFONZ PRIDE NA DUNAJ.

Madrid, 2. septembra. Govori se, da bo kralj Alfonz meseca novembra šel na Dunaj.

POMILOŠČEN ŠPANSKI ATENTATOR.

Madrid, 3. septembra. Kralj je podpisal dekret, s katerim je pomilostil šest na smrt obsojenih oseb, med njimi atentatorja Sanchez Allegra.

Štajerske novice.

Štajerski deželni zbor. Zadnje dni se je računalo z gotovostjo na to, da se bo štajerski deželni zbor v kratkem razpustil, da mu bo kmalu ugasnila luč življenja. Nemška večina ni hotela niti za pičico ugoditi slovenskim zahtevam, a sama je zahtevala 6 milijonov kron za razna pokritja svojega vratolomnega gospodarstva. Računalo se je — posebno na liberalni strani — da se bodo nove volitve vršile že okrog novega leta. Stranke so se že začele pripravljati na vol. boj. Kar naenkrat pa so se poslednje dni nadaljevali pogovori zaradi delamožnosti in obenem tudi — **končali**. Nemške stranke so bile mnenja, da senaj pogajanja tako dolgo ustavijo, dokler ne bo rešen v državnem zboru finančni načrt. Iz novih davkov dobi tudi dežela prispevke, in šele tedaj, ko se bo vedelo za visokost teh prispevkov, se lahko nadaljujejo pogajanja. Torej to je sedaj prvikrat, da niso Slovenci krivi, da so se pogajanja brezuspešno končala, ampak — finančni načrt. Po domače govorjeno pa se to pravi: Nemške stranke v sedanjem trenutku ne marajo volitev — zaradi velikih notranjih bojev v posameznih svojih strankah. — »Grazer Volksblatt« piše o deželnem zboru: Namestnik grof Clary je zadnje dni razpravljal s strankami glede deložnosti deželnega zbora štajerskega, ker hoče vlada v drugi polovici septembra sklicati deželne zbere k zasedanju. Kakor se je pri pogajanjih (pravzaprav pogovorih) sprevidel, so se izrekle stranke (katere?) za sklicanje štajerskega deželnega zbora še tekom letošnjega leta, a se je od vseh strani izrazila želja, zasedanje preložiti na poznejši rok, da se med tem časom definitivno reši vprašanje državnih prispevkov deželam. Pričakuje se z vsoto gotovostjo, da se bo meseca decembra vršilo kratko zasedanje štajerskega deželnega zbora. — Tako graški list. Skoro gotovo pa je, da tudi do decemberskega zasedanja ne pride, a Nemci upajo med tem časom uporne duhove v svojih strankah pomiriti.

Š Pogreb očeta ogrskih Slovencev. dr. Franca Ivanoczyja se je vršil pretečeni ponedeljek nadvse slovesno v Tišini. Udeležilo se ga je 37 duhovnikov s škofom grofom Janezom Mikeš iz Sombotelja. Škof je tudi vodil pogreb. Med duhovniki je bilo 5 iz štajerske, med njimi vlč. gosp. Martin Osenjak, župnik pri Št. Petru blizu Radgone. Vrnega prekmurskega slovenskega ljudstva, ki je zgubilo z dekanom dr. Ivanoczyjem svojega edinega narodnega vodnika ter očeta, je bilo na stotine in je lepo slovensko molilo za rajnega dobrotnika. Oficijelne molitve in besede pa so bile žal — madžarske. Na Madžarskem nočejo priznati Slovencev niti na zadnjem potu. Pogreba se je udeležilo v častnem številu tudi pomadžarjeno prekmursko, nekdanj slovensko plestvo. Truplo velikega rodoljuba so prepeljali v rojstni njegov kraj k Sv. Benediktu v Prekmurju. Z apostolom Ivanoczyjem je zgubil ogrsko-slovenski ljud mnogo, mnogo! Naj bo Ivanocyju potujčena zemljica lahka!

Š Duhovniške izpremembe v lavantinski škofiji. Župnijo Sv. Lenarta nad Laškim dobi celjski mestni kaplan Jakob Kosi. — Nanovo nastavljeni so sledeči gg. novomašniki kot kaplani: Peršuh Anton v Dol pri Hrastniku; Bratkovič Anton v Zibiko; Holcman Pavel k Sv. Martinu na Pohorju; Holcman Vinko v Laško; Grjič Ignacij v Št. Janž na Drav. polju in Medved Anton v Zreče pri Konjicah. — Prestavljeni so sledeči gg. kaplani: Blumer Ivan iz Zibike k Sv. Kungoti na Pohorju; Ratej Miroslav od Sv. Jurja ob Ščavnici v Ptuj; Ozimič Jožef iz Griž v Cirkovec; Zorko Melhior iz Cirkovec v Hajdin; Šketa Jožef iz Hajdina v Griže; Paulič Fr. iz Laškega na Pilštani; Kramarič Alojzij iz Št. Janža na Dravskem polju k Sv. Jurju ob Ščavnici in Marko Škofič iz Zreče pri Konjicah kot mestni kaplan v Celje.

Š Pozor slovenski starši! Bliza se čas, ko se morajo otroci zopet vpisati v šole. Starši, vaša sveta dolžnost je, da daste Vaše otroke v slovenske šole. Oče ali mati, ki tišči nedolžno slovensko dečko v nemške mučilnice, je izdajalec najgršje sorte! Najvažnejše narodno-obrambno delo

je, da skrbimo, da se noben slovenski otrok ne pošlje v nemško šolo. Slovenci, te dni na plan, na stražo!

š Duhovne vaje za duhovnike lavalinske škoije se vršijo od 1. do 5. septembra t. l. v Mariboru (bogoslavlje, cerkev sv. Alojzija). Vodi jih p. Karol Seifert iz družbe Jezusove iz Kalkburga pri Dunaju. Udeležuje se jih krog 100 duhovnikov. Vaje se končajo v petek dopoldne.

š Nemci iz »rajha« vohunijo po naših krajih. Iz Maribora. — Pred nekaj dnevi je predsednik Südmärke, poslanec Wastian, vodil po št. Ilju, Pesniči in Mariboru goste iz »rajha«. Razkazoval jim je kraje, kjer so naseljeni lutrovski švabi in jih je vneljal za to, da bi se jih še več v naše kraje naselilo. Nek Prus je vprašal lutrovskega naseljence v št. Ilju: »Kako je tukaj?« Švab mu odgovori: »Mureslekt! Ka geld, niks c fresnl!« (Strašno slabo! Nič denarja, nič jesti!) Švabom se namreč ne godi posebno dobro, ker Südmärke nima denarja, da bi z njim, kakor prvotno, zalagala svoje naseljence. V Mariboru so mariborski Nemci plačali potujočim bratom iz rajha večerjo in jim kupili piva, potem pa so šli »bratci« zopet dalje proti jugu. Namen te rajže je bil, da spravijo lutrovski Prusi še več svojih ljudi v naše kraje. Slovenec, ne prodaj svoje rodne grude nenasičnemu tujcu!

š Kako nas zatirajo? Prekmurški Slovenec nam poroča: Naše Izobraževalno društvo je imelo dosedaj za društvene prireditve na razpolago prostore gostilničarja Nedoka. Eno prihodnjih nedelj smo zopet nameravali prirediti s pomočjo naših vrlih dijakov narodno veselico. A kaj se zgodi? Gostilničar Nedok nam je prostore odpovedal. Zakaj? Vzroka ni imel. Z vso gotovostjo sumimo, da ima tukaj svoje prste vmes dr. Kamnikar, to je oni mož, ki širi »štajerca« v naše kraje, je zaupnik Südmärke in velik prijatelj — radenskega Zemljiča ter njegovih tovarišev Vračkota, Zorzinija, pl. Kodoliča in drugih. Pa naše društvo bo kljub temu obstalo in tudi mi prekmurški Slovenci bomo kljub vsem zahtevnostim Zemljičevih prijateljev živeli na naši rodni grudi.

š Ugoden prostor za slovenske učitelje. Iz Dravske doline nam pišejo: Slovenske učiteljske se opozarjajo na razpis službe stalne učiteljske v Trbonjah ob Dravi (II. plačilni razred) z lepim prostim stanovanjem. Šola obmejna, slovenska, v lepi dolini med Spodnjim Dravogradom in Vuzenico, ob desnem bregu Drave. — Prošnje do 20. septembra t. l. na krajni šolski svet v Trbonjah.

š Odlikovan Slovenec. Z zlatim križcem za zasluge je odlikovan naš rojak g. Mihael Slavič, c. kr. orožniški stražmojster, službojuč v Gradcu. Omenjeni je bil že l. 1898. odlikovan s srebrnim križcem za zasluge. Odlikovanec je doma od Sv. Jurja ob Ščavnici. Čestitamo!

š Ustanovni občni zbor podružnice Slovenske Dijaške Zveze za štajersko vršil se je v vsej tiho dne 31. avgusta pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. Ker so se vse priprave za ustanovitev podružnice izvršile že na občnem zboru pododpora na Gomilskem, vršil se je ob tej priliki le kratak razgovor akademikov in abiturientov o načrtih za delovanje podružnice vbodoče in izvolil podružnični odbor, in sicer: Vinko Munda, abit., predsednik; Josip Krošl, abit., podpredsednik; Janko Rančigaj, abit., tajnik; Franc Zmazek, abit., blagajnik; Janko Kovačec, stud. iur., knjižničar. Popoldne priredila je podružnica veselico, na kateri je došle goste v imenu S. D. Z. pozdravil jurist, član »Dneva« v Pragi, Janko Koser in so dijaki prav dobro uprizarili »Reposčevanje«. Mnogo smeha izzval je s svojo prleščino zlasti »boter« policaj. Uspeh veselice je v vsakem oziru prav dovoljen!

š »Marburger Hütte« bodo mariborski Nemci v nedeljo 7. t. m. otvorili na Pohorju in izročili prometu. Prvotno je bilo določeno, da bo kočjo blagoslovil pastor dr. Mahnert, a sedaj bo iste obrede opravil najbrž tudi dr. Schmiederer, ki ima »slavnosten govor«. Mahnert je šel, kakor se govori, s pomočjo vladnega bakšiša na neko »poučno potovanje«.

š Slovenska lekarna v Mariboru. »Marb. Ztg.« se silno jezi, ker je Tabor-skyjevo lekarno »pri Zamorcu« na Glavnem trgu v Mariboru kupil s pomočjo lekarnarja Prulla, Hrvat Dragotin Rajman iz Bistrice na Hrvaškem. Nemec, ki je hotel kupiti lekarno s hišo, ni imel dovolj denarja, a Slovan ga je imel. To jezi Nemce. Ker je Čeh Prull — ki pa ima žal zagrizene Nemce v svoji lekarni nastavljen — pomagal z denarjem Rajmanu, ga »Marburgerca« hudo psuje in krega.

š Bela žena. V graški bolnišnici je umrla Olga Preuz, katero je nedavno dragonec Dengschwert na Ptuj trikrat ustrelil v hrbet. — Na Bregu pri Ptuj je umrla trgovčeva soproga J. Iglič. Stara je bila 28 let. — Kap je zadela na Ptuj gospo Scharner, soprogo izdelovalca dežnikov. — V Slatinskem dolu pri Svečini je umrl vrl krščanski mož, veleposestnik Jos. Elžnik, star 45 let. Zapušča osem nepreskrbljenih otrok. Najstarejši je star komaj 11 let. — V Savi je pri Brežicah utonil 18 letni tr-

govski pomočnik Karol Schwentner, sin župana Schwentnerja na Vranskem. Kopal se je v Savi in ga je pri tem prijel krč. — V Spod. Dravogradu je 31. t. m. umrl dr. Rudolf Kalcher (jurist), star 29 let. — V Slovenji Bistrici je umrl rač. stotnik Robert Riedl.

š Zopet konkurz. V petek, dne 29. avgusta je umrl v Mariboru velik Nemec, občinski svetnik, hišni posestnik in trgovec, Jurij Lendler. Zadel ga je kap. Mož je v svojem življenju pri vsakih volitvah bil najhujši nemško-nacionalni agitator. Predmestje Melje je bilo pod njegovo komando. Nas Slovence je mož hudo sovražil. Če je slišal slovensko besedo, n. pr. v železniškem kupeju ali v gostilni, takoj je strašno vzrotil. A vsa nemško-radikalna politika mu ni pomagala na noge. Kakor se trdi z vso gotovostjo, bo baje napovedan nad Lendlerjevo zapuščino — konkurz. Pasiva prekašajo za več tisočakov aktiva. Mnogo upnikov in denarnih zavodov bo moralo gledati skozi prste ali pa prijeti proke. Tukaj bi naj Südmärke reševala nemško posest in obvarovala upnike ogromne škode, ne pa da »grabi slovensko posest«!

š Zavod salezijancev v Verzeju na Murskem polju krasno napreduje. Posebne važnosti je skrb, katero gojijo oo. salezijanci napram naši in prekmurški (ogrski) slovenski mladini. Vsako nedeljo in praznik priroma s Prek- in Medmurja več sto ogrsko-slovenskih mladeničev, kateri črpajo v zavodu iste dni verske nauke, prejmejo sv. obhajilo, pa tudi pouka se jim nudi in razvedrila. To so takorekoč mali tečaji za zapuščeno ogrsko-slovensko mladino. — Dne 8. septembra pa se vrši v zavodu slovesno posvečenje nove kapele v čast Materi dobrega sveta. Kapelo posveti prevzvišeni knezoškof dr. Napotnik, ki pride v Verzejo na predvečer dne 7. septembra okoli pol 5. ure. Drugi dan se začne posvečenje kapele in oltarjev v Marjanišču ob 8. uri zjutraj. K slavnosti pridejo tudi ogrski Slovenci.

š Mariborske novice. Novo tržišče za branjeveke bo od 1. oktobra t. l. na novem Glavnem trgu ob Freihaus ulici. Stojišča za mesarje se premestijo zopet nazaj na nekdanje prostore blizu Marijine sohe. — Govori se zopet o nameravani avtomobilni zvezi med Mariborom in št. Lenartom. S kmečkega stališča ta zveza ne more najti podpore, ker je cesta Maribor—št. Lenart na vsak način preozka. Bolje kot avtozveza bi bila izpeljava krajše ceste preko št. Petra. — Na šentpetersko-mestni meji se je pred dobrim tednom z visokega hriba splazilo na okrajno cesto Maribor—št. Peter ogromen kup kamenja in laporja. Cesto je popolnoma zasulo. Cel teden so delavci odpravljali blato in kamenje. Isti del ceste je v slučaju dolgotrajnega deževja za potnike in voznike skrajno nevaren. A dosedaj še mariborski okrajni zastop ni mislil na to, da bi se kaj skrbelo za odpravo nevarnosti.

š Nov odvjetnik v Ljutomeru. S 1. septembrom je otvoril v Ljutomeru novo odvjetniško pisarno dr. M. Stajniko, Ljutomerski rojak.

š »Theresienhof« v Mariboru se bo otvoril dne 6. septembra popoldne. Kavarna se nahaja v prvem nadstropju, trgovine v pritličju, v ostalih nadstropjih pa pisarne in stanovanje. Stavba je baje stala krog 850.000 kron, pohištvo pa čez 150.000 K.

š Tatvine. V času od 17. do 23. avgusta so tatovi udrl v vinski klet posestnika Jos. Hercoga v Brezovcu, občina Sv. Barbara v Haložah, in so ukradli tam 220 litrov vina v vrednosti 110 K, 1 medeno pipo in več steklenic. Istočasno in najbrže isti tatovi so poskušali v Brezovcu prevziti karju Marku Ivanša v klet vlomiti. Napravili so že veliko luknjo v zid, a so bili še pravčasno pregnani.

š V spanju šel na skedenj. Iz Petrovc se poroča: Hlapec Franc Medved pri veleposestniku Ivanu Ješovniku v Arji vasi je 29. avgusta v sanjah šel na skedenj, raz katerega je padel globoko na trda tla, kjer je brez zavesten oblašal. Pretresel si je možgane ter mu je počila lobanja. Kljub zdravniški pomoči je 30. avgusta umrl, ne da bi prišel k zavesti.

Primorske vesti.

p Kongres psihiatrov v Gorici, 10. in 11. oktobra bo tukaj zborovalo društvo avstrijskih psihiatrov. Zborovanje se vrši v deželni zbornici in ga bo otvoril deželni glavar. Zborovalci obiščejo tudi deželno blaznico in muzej; 12. oktobra se odpeljejo na izlet v Oglej in Gračevo.

p Italijanski torpedni čoln v Pulju. Ob splošnem presenečenju se je 3. t. m. dopoldne v puljskem pristanišču nenadoma pojavil in ustavil torpedni čoln italijanske mornarice. Ladijski poročnik Valle je takoj stopil na suho in se podal k pristaniškemu admiralatu, kjer je naznanil, da se na krovu italijanskega torpednega čolna nahaja torpedo avstrijske vojne mornarice, ki so ga našli na visokem morju. Torpedo so nato izročili našim. Vodja pristaniškega poveljstva kontreadmiral pl. Körber je nato italijanskim častnikom v Riviera-Palacehotelu

priredil banket, katerega sta se mimo prireditelja udeležila tudi dva pristaniška častnika. Popoldne je italijanski torpedni čoln puljsko luko zapustil.

p Nemški pomorščaki v Pulju. V torek ponoči je došla z brizovlakom v Pulj ena stotnija nemških mornaričnih pešcev. Stotnija se je ukrcala na v puljski vojni luki se nahajajočo malo križarico »Geier«, katera bo v prihodnjih dneh odpeljala iz Pulja v Skader. Nemško stotnijo je pričakovalo na kolodvoru častništvo in naša mornarična godba, ki je nemške mornarje spremljala do mola, kjer so se ukrcali.

p Pred rovinjsko poroto je sedel 28letni Vrabanc, ker je januarja t. l. pri nekem prepiru svojega brata z nekim železom tako udaril, da je umrl. Obtoženec je bil radi uboja obsojen na sedem let težke ječe.

p Kringa v Istri. Pri nas ni bilo dežja že od 21. avgusta t. l. Zato je že precej suho. Suša posebno muči repo in zelje. Grozdje lepo zori. Čvrčki že pojo cele noči: »črn-bel«. Fižola je letos malo, krompirja srednje, turšice bo veliko. — Katoliški shod v Ljubljani nam je vedno pred očmi; bo nam neizbrisljiv. Ob tem shodu so se videli sošolci, prijatelji, ki se že leta in leta niso videli. Kako sladko in ugodno je bilo to svidenje! No, tok časa je vsem zarezal na glavo in obraz »testimonium« človeške minljivosti. Bog živi vse bivše kolege in stare prijatelje!

p Konjereja na Goriškem. Da povzdigne konjerejo na Goriškem priredi vlada dne 22. septembra premiranje lahkkih konj v Gradišcu, dne 23. septembra pa za težke konje v Tolminu. Darila se gibajo med 30 do 100 kron, razun tega pa dobe gospodarji tudi srebrne kolajne. Tako odlikovani konji se ne bodo smeli prodati izven dežele, razun če dovoli to vodstvo žrebarne v Gradcu v sporazumu z odborom za konjerejo.

p Iz Rovinja. To je gnezdo najzagrizenejših laških liberalcev v Istri. Pri občinskih volitvah, ki so se pred kratkim vršile, je dobila laškoliberalna klika večino, toda k sreči ne toliko, da bi mogla sama izvoliti župana svojega kalibra. Laška krščansko-socialna stranka je posegla v volivni boj z z vso svojo močjo, in posledica tega je bila, da danes laška liberalna stranka ne more nikogar posaditi na županski stolec, ker krščansko-socialna stranka ni odposlala svojih pristašev k volitvi župana. Seja novoizvoljenega laškoliberalnega občinskega sveta je bila zato nesklepčna. — Vodstvo krščansko-socialne stranke je napravilo na tržaško namestništvo ulogo, v kateri prosi vlado, da naredi nevzdržljiv razmeram v Rovinju s tem konec, da vpostavi mesto župana vladnega komisarja. Povsod drugod se javnost boji vladnih komisarjev in jih z vsemi sredstvi odklanja. V Istri pa je drugače. V mestih, katera so v rokah laških liberalcev, vlada tako gospodarstvo, da je davkoplačevalcem ljubi vladni komisar, kakor »ustavni župan. Upati je, da bo vlada pošteno mislečim Rovinjanom ustregla in jim poslala zaprosenega komisarja, kateri jih bo rešil laško-liberalne more.

KOLERA.

Dunaj, 3. septembra. Bakteriološka preiskava je dognala, da delavec Krieger iz mestnega skladišča, ki so ga včeraj prinesli v izolacijo bolnišnico, nima kolere in so ga že odpustili domov. Danes dopoldne so prinesli v bolnišnico nekega drugega moža, ki je obolel pod kolero podobnimi znaki.

Sarajevo, 2. septembra. Sanitetni nadzornik v Tuzli dr. Goldstein, je laho obolel na kolero in postal bacilonosec. — V Janini so nenadoma umrli 4 kolerni bolniki. — V Zvorniku se je uredila izolacijska bolnišnica. Reka Drina je strogo zaprta; izvoz in uvoz sadja je prepovedan. Zabrane je tudi uvoz od srbske strani. V obče se je kolera ustavila. Sarajevo je brez kolere.

Sarajevo, 3. septembra. Stanje kolere je bilo 2. t. m. naslednje: V mestu Tuzli en nov sumljiv slučaj, v Modriču 1 nov slučaj, v mestu Brčki tudi 1 nov slučaj, 1 bolnik je umrl, 1 ozdravel. V Orašju so na novo obolele 4 osebe, 1 umrla.

Moravska Ostrava, 3. septembra. Bakteriološka preiskava je dognala, da rudar Ivan Mroš ni umrl na kolero, marveč na disenterijo.

Ljubljanske novice.

lj Bivši režiser slovenskega gledališča g. Adolf Dobrovolny, ki je bil zadnja leta režiser mestnega gledališča na Kraljevih Vinohradih v Pragi, zapusti to mesto ter napravi po češkem daljšo turnejo, na kateri bo recital češke pisatelje. Morda bi bil sedaj čas gosp. Dobrovolnega zopet pridobiti za Ljubljano.

lj Načelstvo zadruge krojačev, krojačič itd. naznanja cenjenim članom in

članicam, da se vrši prihodnja preizkušnja za vajence, vajenke, oziroma za pomočnike v dneh od 22. do 25. septembra t. l. v navadnih prostorih. Prošnje za pripustitev k tej preizkušnji je priložiti: šolsko in učno izpričevalo ter določena preiskovalna taksa in isto vrožiti pravočasno pri načelstvu zadruge krojačev v Ljubljani.

lj Polom Parzerjeve delavnice za pohištvo. Tukajšnji umetni mizar in tovarnar za pohištvo Robert Parzer je začel pri strankah, ki so pri njem naročile pohištvo, izterjal na račun večje svote, češ, da potrebuje denar za prevzetje večje množine lesa. Ko so nato naročniki prišli gledat naročeno pohištvo, ki naj bi bilo že malone dogotovljeno, so našli delavnice in skladišča prazna ali pa zaklenjena. Zvedeli so, da je Parzer napravil mnogo dolgov in pobegnil. Tudi delavci za daljši čas niso plačani. Oblast bo odredila dražbo ostalih premičnin.

lj Sprejem v prvi gimnazijski razred. Na drugi državni gimnaziji v Ljubljani (Poljanska cesta) bode vpisovanje za prvi razred šolskega leta 1913/14 v torek, dne 16. septembra, dopoldne od 8. do 12. ure v ravnateljevi pisarni. Učenci naj pridejo v spremstvu staršev in naj prinese s seboj krstni list in obiskovalno izpričevalo zadnje ljudske šole. Sprejemni izpiti bodo v sredo, dne 17. septembra, in sicer pismeni zjutraj ob osmih, ustni popoldne ob treh.

lj Nogometna tekma »Croatia« (Zagreb) — »Ilirija« rezervna. Da ljubljansko občinstvo lahko razsodi, kako močno je moštvo »Croatie«, prinašamo danes najvažnejše rezultate: tako je igralo moštvo »Croatie« s klubom »Attila« iz Budimpešte 1 : 0, naproti Ljubljancem že znani zagrebški »Concordiji« 3 : 2, proti istočaku znanemu I. Hrvatskemu gradjanskemu šport klubu iz Zagreba 1 : 1, nadalje proti zagrebški »Iliriji« 2 : 1, ter navsezadnje je podleglo proti najboljšemu drugorazrednemu moštvu kraljevine Ogrske »Kapošvari Atletikai Klubu« 2 : 4. Ti rezultati so zadostna garancija, da smo upravičeno lahko trdili, da je moštvo »Croatie« eno od najboljših v kraljevini Hrvatski. Tekma se vrši na praznik ob 5. uri popoldne in to ob vsakem vremenu. Vstopnina 60 vin., numerirani sedeži 2 K, navadni 1 K. Nadalje sporočamo ljubiteljem športa, da igra I. moštvo »Ilirije« dne 21. septembra proti I. Fussball-u. Atletik Sportklubu iz Celovca, ki je za »Grazer Athletik Sportklubom« najboljšo moštvo v alpskih deželah.

lj Umrlj so v Ljubljani: Marija Urban, hiralca, 32 let. — Marija Novak, posestnikova hči, 3 leta. — Lovrenc Jekovec, tovarniški delavec, 50 let.

lj Semenj. Na včerajšnji semenj je bilo prignanih 276 volov, 146 krav, 44 telet, 515 konj in 31 prašičev. Na semnju sta bila prodana tudi dva vojaška žrebca, katera je kupila spedijska tvrdka »Balkan« za 960 kron.

lj Tatvini. Včeraj je bila ukradena gđni Mariji Babnikovi na trgu iz žepa nova rjava denarnica, v kateri je imela dve-kronski komad, robec ter nekaj drobiža. — Posestnici Mariji Dežmanovi iz Zg. Bernika pa je bila danes tudi iz žepa ukradena denarnica, v kateri je imela 10 K drobiža.

lj Bivši mornar, ki je v našem uredništvu iskal službe, naj se jutri oglasi v uredništvu.

Po svetu.

Sveti oče Pij X. je sedaj prav zdrav; redno daje avdijence in sprejema romarje, ki povodom letošnjega jubilejnega leta v velikem številu prihajajo v Rim. Vse napore pri teh sprejemih prenaša sveti oče z občudovanja vredno vztrajnostjo. Katoliška športna društva, ki se bodo prihodnji teden udeležila mednarodnega telovadskega kongresa v Rimu, bodo v Vatikanu pridila več vaj, katerim bo prisostvoval sveti oče s svojim dvorom.

— Smrtna kosa. Umrl je češki pesnik in pisatelj Ladislav Quis, star 67 let. — V Celovcu je umrl vpokojeni nadinspektor c. kr. drž. železnice inženir Anton L e r n e t. — V Brodu je umrl polkovnik v pok. Andria O l u j e v i č, star 84 let. — V Osijeku je umrl meščan Fran Weiss, upravni svetnik mnogih gospodarskih zavodov.

Drzen vlom v Rimu. Ko sta rimski notar Vinzio in njegov sin te dni odšla na izprehod, so neznan zločinci vdrl v notarjevo stanovanje, do smrti zabodli služkinjo in nato oplenili stanovanje. Blagajne niso mogli odpreti. Zločin se je zgodil o belem dnevu v najbolj živahnem delu mesta; občinstvo je zelo razburjeno.

Telefonistinja v službi žitnega špekulanta. V Parizu so obsodili in iz službe odpustili petu telefonistini, ki so že več let zlorabljale svojo službo v korist nekega žitnega špekulanta na ta način, da so zanj vedno nemudoma izvršile vsako željeno zvezo, njegove konkurente so pa zadrževale, dokler ni borza minula. Dalje so telefonistinj

špekulantu redno izdajale vse telefonske pogovore njegovih konkurentov.

Portugalska kraljica se poroči. Iz Pariza poročajo, da se biva portugalska kraljica, ki je sedaj stara 48 let, poroči s pariškim markizem Sovereotom, ki je jako bogat in bo lahko plačal njene dolgeve.

Grozen čin matere. Delavčeva žena N. Feiler v Mannheimu je prerezala vrat svojemu dveletnemu sinku, triletni hčerki je odrezala obe roki, nato je pa končala še sebe s tem, da si je prerezala vrat. Otroka in mati so mrtvi. Povod groznemu dejanju je bil baje prepis s taščo.

200.000 K je poneveril mestni občinski funkcionar Burger v Heilbronn in pobegnil.

Tragičen konec kleptomana. Langskega oktobra so v Ašu zalotili tamošnjega zelo uglednega posestnika Klauusa pri neki tatvini. Ko so nato pri njem izvršili hišno preiskavo, so našli vse polno ukradenih stvari in Klaus je končno priznal, da je on izvršil številne tatvine, ki so se zadnja leta godile v Ašu. Klauusa so zaprli. Ko je imel biti zaslišan njegov 78letni oče, se je stari mož iz obupa obesil. Sodišče je končno Klauusa spoznalo za kleptomana, ustavilo preiskavo in ga oddalo v blaznico. Te dni so Klauusa iz bolnišnice izpustili. Pisal je sorodnikom, da hoče umreti iste smrti kakor oče in res je takoj nato prišlo naznanilo, da se je obesil.

Nenavadna poroka. V Olomucu sta se 2. t. m. poročila 67letna Ana Mihaelek, vdova bogatega ameriškega farmerja, in 25letni učitelj Jožef Meixner. Nevesta je 42 let starejša nego ženin.

Vlak je povozil pri Geinbergu na Solnograškem 56letno dekle Karolino Glas.

Železniški promet v Srbiji. 7. t. m. se na srbskih progah zopet začne reden potniški promet po starem redu. V kratkem se pa na vseh srbskih železnicah uveljavi nov vozni red, ki ga izdelujejo na železniškem ravateljstvu.

Pomanjkanje višjega uradništva v Bulgariji. V Bulgariji se silno poznajo velike izgube zadnjih dveh vojn. Padlo je veliko višjih uradnikov, ki so služili kot rezervni častniki; njih službenih mest nima sedaj kdo zasedati. Tako n. pr. v ministrstvu za javna dela silno manjka inženirjev in arhitektov; vlada je prisiljena po več uradnih odredkov združiti, ker bi drugače posamezni uradi ostali brez vodilnih moči.

Polški poštni uradi pri vojaških vajah. Povodom letošnjih vojaških vaj, ki se bodo vršili proti sredi meseca septembra na južnem Češkem, bodo poslovali tudi polški poštni uradi. Glede obravnavanja pošiljatev namenjenih za čete itd., ki bodo sodelovale pri teh vajah, se določa sledeče: 1. Dopustne pošiljatev: a) Polški poštni uradi prevažajo prigodom vojaških vaj; navadna in priporočena pisma ter denarna pisma, v kolikor teh pošiljatev ne obremenjujejo povzeta ali druge pristojbine, ki naj se iztirjajo od naslovnikov; polski poštni uradi izplačujejo navadne in brzajavne poštne nakaznice ter nakaznice poštnehranilniškega urada. V kolikor možno sodelujejo polski poštni uradi tudi pri dostavljanju brzajavk. b) Polska pošta prevažajo samo one poštne omote, ki so bili predani po oblastih in uradih, kateri uživajo oproščenje od poštne ter ki so naslovljeni na poveljstva in vojaške oblasti, in to le v kolikor ne presegajo teže 20 kg, ne nosijo napovedane vrednosti, niso obremenjeni s nikakimi pristojbinami, ki naj bi se iztirjale od prejemnika ter slednjič ne vsebujejo tvarin, ki so podvržene hitremu spridenju. c) Ostali omoti namenjeni vojaškim osebam na vezbalnem polju se smejo le sprejemati, ako so naslovljeni na določen stalen poštni urad. Te vrste omotov se ne prevažajo s polsko pošto, temveč z normalnimi prevažalnimi sredstvi. Ako vsebujejo ti omoti lahko spridljive tvarine (jedila), sme se jih sprejemati le na odgovornost odpošiljateljev. Predajni poštni uradi bodo odpošiljatelje opozorili, da je dvomljivo, ali bodo omoti naslovljene sploh dosegli ter nevarnost, da se vsebina spridi. — 2. Naslovi. Naslovi pošiljatev, katere naj posreduje polska pošta, morajo vsebovati a) Levo zgoraj — ime in bivališče odpošiljatelja; b) desno zgoraj — označbo »Polška pošta« (Feldpost); c) v sredi naslovnika; pri pošiljatih na poveljstva itd. njih predpisano označbo; pri pošiljatih na osebe, šaržo, ime, krdelo (poveljstvo, zavod itd.), pri močtvu tudi pododdelek; desno spodaj — polski poštni urad, kateremu je odkazan prejemnik. Označba višjega poveljstva (brigade, divizije itd.) ni potrebna. Na pošiljatih onih naslovnikov, ki so dodeljeni višjim poveljstvom, naj se označi le ta sama.

I. mednarodni kongres za mladinsko varstvo se je minole dni vršil v Bruslju. Zastopanih je bilo 35 držav. Na dnevnem redu so bila vsa v stroko spadajoča vprašanja; shod se je med drugim izrekel za to, da se pristojnost mladinskega sodišča raztegne na vse sodniške zadeve, ki se kakorkoli tičejo mladoletnih.

Nesreča na solunsko-carigradski progi. Na postaji Sariphol solunsko-carigradske zvezne železnice je več prosto tekočih voz zadelo v grški vojaški vlak, pri čemur je bilo več vagonov popolnoma razbitih; štiri osebe so bile ubite, 22 pa več ali manj poškodovanih.

Avstrijski učni zavodi prenapolnjeni. Avstrijsko prebivalstvo se je v zadnjih 20 letih pomnožilo za četrtino, obisk na srednjih in visokih šolah je pa neprimerno bolj narasel. Tako je bilo l. 1893. na srednjih šolah 79.382 učencev, l. 1913. pa 157.989; na vseučiliščih je bilo 1893. leta 11.520 dijakov, l. 1913. pa 25.820; tehnikov je bilo 1893. leta 1983, l. 1913. pa 9825; na podelski visoki šoli je bilo 1893. leta 177 študentov, 1913. pa 989. Število juristov je v zadnjih 20 letih poskočilo za 8462, medicincev za 1142 in bogoslovcev za 206; število filozofov se je pa domala početrilo.

Realec rešil dve sestri iz vode. V Dečinu na Češkem sta po nesreči padli v reko hčerki veleindustrija Czernyja in bili v smrtni nevarnosti. Realec Henrik Schenk, ki je stal kakih 120 metrov nižje, je takoj skočil v reko in plaval ponesrečenkama nasproti. Po hudi borbi z valovi in z lastno smrtno nevarnostjo je končno rešil obe deklici gotove smrti.

Zadnji odmev velike železniške nesreče v Uberskem. Te dni se je železniški erar poravnal z zadnjim tožiteljem na odškodnino radi železniške nesreče v Uberskem, to je z liberškim tovarnarjem Kantorjem, ki je ob tej nesreči izgubil svojo ženo in bil tudi sam težko ranjen. Železniški erar plača Kantorju 44.000 odškodnine.

K slovesnemu sprejemu črnogorske vojske, ki se vrača od Bregalnice, so se v Kolašin podali kralj, člani vlade in drugi dostojanstveniki.

Angleški kraljevski princ v ljudski šoli. Angleški kralj in kraljica sta sklenila, da svojega tretjega sina, princa Henrika, s prihodnjim šolskim letom vpišeta v javno ljudsko šolo v Stonu. Odredila sta, da se ima s princem v šoli postopati ravno tako kakor z vsakim drugim učencem: Dobivati ima iste naloge in iste kazni in v vsem držati splošnega šolskega reda. Na hranit in stanovanju bo pri učitelju ter si bo moral sam svažiti čevlje in obleko in si kuhati zajutrek. Na vrtu mora obdelovati kos zemlje. Vstajati bo moral ob pol 7. uri zjutraj.

Venec slovanskih povesti. X. Goriska tiskarna je izdala zgoraj imenovano knjigo, ki obsega 180 strani in vsebuje osem povesti. Cena birirani knjigi s poštnino vred 1 K 30 h.

Koroške novice.

k Cerkvene vesti. Na župnijo Borovlje je bil dne 3. septembra inštaliran tamošnji provizor g. Iv. V. u. k. — Za župnijo Strmec je prezentiran g. J. Mörtl, kaplan v Svecih.

k Velike Konstantinove slavnosti priredi Slov. kršč. soc. zveza koroška, in sicer dne 7. septembra v Gospišveti in Poljanah pri Prevaljah, dne 8. septembra v Blačah v Ziljski dolini in Zvabeku.

k Sv. Križ nad Črnečami. (Tridnevica.) Največji romarski shod je pri Sv. Križu na praznik Marijinega Imena. Ker se letos isti dan obhaja praznik povišanja sv. Križa, bomo imeli v petek, soboto in nedeljo, 12., 13. in 14. septembra v proslavo Konstantinovega jubileja slovesno tridnevno. V petek in soboto bode ob pol 10. uri pridiga, v soboto zvečer in nedeljo običajne pobožnosti. V soboto zvečer bode procesija z Najsvetejšim, pri kateri verniki svetijo s svečami, v nedeljo slovesna proštova sv. maša. Vabimo k pravoblii udeležbi, da vredno praznujemo tudi pri Sv. Križu zmago Križa nad poganstvom — starim in novim!

k Silna nevihta je razsajala po hudi vročini minulih dni po Spodnjem Koroškem in bližnjem Štajerskem ponoči od 2. do 3. septembra. Bliskalo in treskalo je nenavadno hudo. O kaki večji škodi dozdej ni bilo čuti.

k Konkurzi. Konkurz je napovedal znani veletrgovca z lesom Jakob Pernath v Meži ob Dravi. S tem bo hudo prizadetih tudi mnogo naših ljudi. — Dalje je v konkuru posestnik kolodvorskega hotela v Krivi Vrbi Iz. Brabec. Posestnik drugega hotela ravnotam, Schützenauer, se je pred nekaj časom radi slabih gmočnih razmer ustrelil. V Gračeju pri Brežah je v konkuru posestnica A. Lidl.

lj Rojstni dom našega prvega slovenskega pesnika naj obišče vsak v nedeljo,

dne 7. septembra povodom veselice, ki jo priredi »Šišensko prosvetno društvo«. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstop prost. V slučaju slabega vremena se vrši veselica 14. septembra. Spored: Petje, godba, koriandoli, saljiva loterija, ribji lov, turška kavarna itd., itd. V nedeljo vsi h »Kamnitni mizi« v Zgornjo Šiško.

lj Poročil se je g. Adolf Leeb, uradnik Vzajemne zavarovalnice, z gđco Faniko Hrovat z Jesenic.

Zadnje vesti.

AVSTRIJSKI KONGRES ZA VARSTVO OTROK.

Solnograd, 4. septembra. Tu se je danes otvoril II. avstrijski kongres za varstvo otrok. (Prvi se je, kakor znano, vršil pred leti v Ljubljani.) Kongres je z lepim in pomenljivim govorom pozdravil osebno kardinal dr. Katschtaler.

PREPOVED USTANOVITVE HRVAT-SKE STRANKE PRAVA V BOSNI.

Sarajevo, 4. septembra. Bosensko-hercegovski poslanci, pristasi hrvatske stranke prava, so hoteli ustanoviti klub te stranke. Deželna vlada pa ni potrdila klubovih pravil, češ da so protizakonita in češ da klub stremi za protipravno združitvijo Hrvatov v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji s primerskimi Slovani, da bi mogel izvrševati kontrolo in pritisk na deželne poslance.

GRŠKI KRALJ V TRSTU.

Trst, 4. septembra. Včeraj je dospel semkaj na jahti »Amphitrite« grški kralj Konstantin s svojo rodbino in spremstvom. Kralja so pozdravili grški generalni konzul, deputacija tukajšnje grške kolonije, grof Attems za namestništvo in drugi pristaniški funkcionarji. Kralj se je v avtomobilu podal v Lipico ogledati si ondoto žrebčarno. Ob 8. uri 40 minut se je kralj z rodbino na državnem kolodvoru odpeljal proti Nemčiji. Grki so kralja aklamirali: »Živeli Konstantin Veliki!« in peli narodno himno.

VOJVODA PUTNIK NA ŠTAJERSKEM.

Belgrad, 4. septembra. Minister notranjih zadev in šef generalnega štaba vojvoda Putnik sta se odpeljala v kopališče Gleichenberg na Štajerskem.

× × ×

ITALIJA NAS JE POVSOD PRETEKLA.

Rim, 4. septembra. Včeraj se je vršil tu banket na čast odrinske deputacije. Njen voditelj Rešid bej je v dolgem govoru proslavil Italijo, ki je Turčiji zagotovila Odrin in si prizadeva zdaj, da nastane med Turčijo in Bulgarijo trajno prijateljsko razmerje. — Odgovoril mu je poslanec Cimeni, ki je dejal, da je največji interes Italije, da se ohrani v Sredozemskem morju ravnotežje sil, vsled česar stremi predvsem za tem, da se otomansko cesarstvo ohrani, predvsem pa da ostane nedotaknjena azijska posest Turčije. Banket je sijajna dokumentacija velike slege, ki jo igra Italija v Carigradu.

BULGARSKI DELEGATI.

Carigrad, 4. septembra. Bulgarski delegati so se podali danes v Jeniköj, kjer se bo vršil med njimi in velikim vezirjem prvi pogovor. Nečović se je včeraj ob priliki bajramskega slavlja vpsal v gratulacijsko polo pri sultanu. Bulgarski delegati se imajo z vezirjem posvetovati o novi meji in o izmenjavi vjetnikov.

TURŠKI POGOJI.

Carigrad, 4. septembra. Turčija zahteva Odrin in Lozengrad brezpogojno zase in glede tega ne bo na noben način odnehala.

TURŠKA IZJAVA GLEDE POLOŽAJA.

Peterburg, 4. septembra. »Novo Vreme« objavlja razgovor s turskim ministrom za notranje zadeve Talaat begom, ki je dejal: Veliki vezir in jaz se prizadevava, kar le moreva, da se izboljša razmerje med Turčijo in Rusijo. Trditev, da hoče Turčija ozemlja onstran Marice anektirati, je brez podlage. Naše čete niso zavzele ne Dedeagača ne Gumuldžine. (Včeraj je bulgarski oficijelni brzajavni urad detailirano poročal, kako so Turki Gumuldžino in Xanthi zasedli.) To so bili Grki, ki so Bulgare zapodili. Mi si želimo skorajšnje miru z Bulgarijo.

VPRAŠANJE DEDEAGAČA AKUTNO.

Atene, 4. septembra. Grška vlada je poslala velešilam noto, v kateri od njih kot stvariteljice londonske preliminarne mirovne pogodbe zahteva, naj ji dajo izrečni nalog, da ima ozemlja v Trakiji, ki glasom bukareskega miru pripadajo Bulgariji, imeti še dalje zasedena, če ne, bodo grške čete vso Trakijo, predvsem pa Dedeagač, zapustile.

RUSIJA IN NEMCIJA KONFERIRATA GLEDE ODRINA.

Peterburg, 4. septembra. Ruski poslanik v Berlinu Sverbejev je odpotoval v

Livadijo, da poroča caru o stališču Nemčije glede na odrinsko vprašanje. Obenem bosta konferirala glede tega v Peterburgu Sazonov in nemški poslanik grof Pourtales.

KAJ SE GODI ZDAJ V SLAVNEM LOZENGRADU.

Carigrad, 4. septembra. Včeraj se je ob priliki bairama vršila v Lozengradu velika parada turške armade.

DEMobilizacija ČRNOGORSKE ARMADE.

Cetinje, 4. septembra. Kralj Nikolaj je objavil demobilizacijski dekret za armado. Kralj naglašja, kako so Črnogorci videli srbske brate, kako so pohajali s svojimi konji v Jadransko morje in skupno zayzeli Skader, glavni grad srbske Cete, to ubogo sužnjo, ki je tako dolgo vzdihovala pod turškim jarmom. Ko je zapeljana Evropa zahtevala, da se s Skadra sname črnogorska zastava, so jo Črnogorci morali zapustiti, niso se pa Skadra in svojih zgodovinskih pravic do njega odpovedali. Kralj se spominja tudi zvestega bratstva Grkov in pravi, naj Črnogorci, da si gredo zdaj na svoje domove na mirno kulturno delo, bodo vseeno vedno pripravljeni, in konča z besedami: »Živeli moji sokoli, upanje domovine, veselje in ponos mojih starih let!«

SRBIJA IN ČRNOGORA.

Belgrad, 4. septembra. Črnogora zahteva celo Metohijo zase. Ne ve se v širši javnosti, ali zahteva tudi Prizren, brččas pa. Vendar so pa vesti, da je vsled tega nastal med Srbijo in Črnogoro konflikt, popolnoma neosnovane. Po vsej priliki se bosta Srbija in Črnogora sami glede tega sporazumeli, ako pa razsodi razsodišče, ne bo to na zelo prijateljskem razmerju obeh držav ničesar izpremenilo. Med Srbijo in Črnogoro se pa ne dela samo za sporazum v mejnem vprašanju, ampak segajo tozadevna pogajanja še veliko delj.

VEČNE ALBANSKE DEPUTACIJE.

Dunaj, 4. septembra. Laški poslanik vojvoda Avaria je sprejel danes albansko deputacijo, ki zahteva, da se Argyrokastr priključi Albaniji. Deputacija je bila z odgovorom poslanika zelo zadovoljna.

GRKI IN ALBANSKI SE KOLJEJO.

Valona, 4. septembra. V vasi Poleni je prišlo med grškimi vojaki in albanskim prebivalstvom do klanja. 11 grških vojakov je bilo ubitih. Grki so pomorili 9 mož in 4 žene, nato pa vas zažgali.

GRŠKA NASILJA.

Sofija, 4. septembra. Avtentično izvje, da so grške oblasti v Vodenu zaprele vse bulgarske notable ter izpustile le one, ki so se izjavili za Grke, ostalim pa prete s smrtjo. Vsled intervencije velesil so Grki bulgarske trgovce v Solunu izpustili, toda ti trgovci izginjajo drug za drugim, ne da bi jih bilo mogoče zaslediti.

TUDI SRBIJA ZAHTEVA PREISKAVE ZARADI GROZOVITOSTI.

Belgrad, 4. septembra. Uradno se kategorično izjavlja, da Srbija na vsak način želi mednarodne preiskave glede grozovitosti, ki so jih vprizarjali Bulgari proti Srbom in Grkom, ker ima največji interes na tem, da javnost v Evropi zanje izve. Srbija in Grčija sta le odklonili Miljuhova, ker je notoričen sovražnik Srbije in Grčije in za nepristranskega razsojevalca popolnoma nesposoben.

BULGARSKO BRODOVJE.

Sebastopol, 4. septembra. Bulgarsko brodograd, ki je pred izbruhom vojske z Rumunijo semkaj pribežalo, je Sebastopol zapustilo in odplulo v domače vode.

KOLERA V RUMUNJI.

Bukarešta, 4. septembra. Oficijelno se razglša, da znaša število dozdej na kolero obolelih 497 (?). Novih slučajev se je pojavilo 57, od katerih je 23 oseh umrlo.

× × ×

RUSKA MORNARICA.

Peterburg, 4. septembra. Koncem oktobra bo car prisostvoval splavu prvega ruskega dreadnoughta »Carica Marija«. Obenem bo splavalo v morje 9 križark, več torpedovk in podmorskih čolnov.

STRELA.

San Martino (Južne Tirole), 4. septembra. Strela je udarila v neko kmečko rodbino, ki se je vsa nahajala na polju in dve ženski ubila.

PRIJET MORILEC.

Przemysli, 4. septembra. Tu so aretirali slugo umorjenega rusinskega priorja Kossaka, ker je zelo na sumu, da je umor izvršil.

NESREČA V GORAH.

Inomest, 4. septembra. Na gori Habicht so ponesrečili praški turist dr. Steiner in pet dijakov, ki so težko ranjeni.

KNJIGOTRŽTVO.

Sardenko, Mati sv. veselja. 1 K 10 vin., vez. 2 K. »Katoliška Bukvarna.«

Ta ljubka, religiozna pesnitev je žela povsod polno priznanja. Sardenko hoče z njo tudi z odrov vnamati ljudstvo za lepe in svete ideje, katere bi rad zasadil globoko v srce svojemu narodu. Mati sv. veselja je biser našega nabožnega pesništva in bo zasejala mnogo dobrega semena med slovenskim ljudstvom.

Cestni zakon za Kranjsko. 1912. 1 K 20 vin. »Katoliška Bukvarna.«

V javnem življenju prepotrebna in za vsakogar priporočljiva knjiga, ki jasno predločuje vsa določila novega cestnega reda.

Medved, Poezije, II. del. 4 K, vez. 5 K 40 vin. »Katoliška Bukvarna.«

Medved je pesnik-mislec in njegove pesmi smemo uvrstiti v vrsto prvih naših klasikov. Čim večkrat jih beremo, tem krasnejše misli se odpirajo pred nami. Kdor se zna utopiti v njegove pesmi, mu nudijo preobilo užitka.

Starogorski, Junaki svobode. Povesti in črtice iz Balkana. Cena 2 K. »Katoliška Bukvarna.«

V času, ko se vsi pogledi obračajo na Balkan, bo gotovo vsakega izredno zanimala navedena knjiga, ki vsebuje zbirko prekrasnih povesti iz preteklosti vojne.

Šenoa - Starogorski, Kletva. Roman. Cena 1 K 40 vin. »Katoliška Bukvarna.«

Šenoa je najboljši hrvatski romanopisec in je žal le premalo znan med Slovenci. Navedena knjiga nam v lepem prevodu podaja enega najkrajših njegovih romanov, ki se bo gotovo v najkrajšem času priljubila med slovenskim narodom.

Šleibinger, Slovarček nemškega in slovenskega jezika. 1 K 20 vin., vez. 1 K 80 vin. »Katoliška Bukvarna.«

Vsakemu, kdor se bori s težavami nemškega jezika, bo ta slovarček izredno dobro došel. Ima namreč to prednost, da navaja različne, posebno pa nepravilne slovnične oblike, kar je bodisi za samouka kakor tudi za dijaka neprecenljive vrednosti.

Novak, Nemščina brez učitelja. I. del. Nemška slovnica za samouke. 1 K 20 vin. II. del. Slovensko - nemški razgovori v vsakdanjem življenju. 1 K 20 vin. »Katoliška Bukvarna.« Oba dela lično skupaj vezana 2 K 80 vin.

Na podlagi te knjižice se samouk hitro in zadostno priuči nemški izgovarjavi in slovni. V razgovorih pa najde vse potrebno, kar rabi v praktičnem vsakdanjem občevarju. S pomočjo te knjižice bo Slovenec lahko izhajal med Nemci.

Sardenko, Roma. Poezije. 2 K, vez. 3 K 20 vin. »Katoliška Bukvarna.«

Sardenko je mehka pesniška duša in njegova pesem, ki mu vre od srca, si tudi vedno najde pot do srca.

Haggard, Dekle z biseri. Povest iz Neronove dobe. K 2-20, vez. K 3-20. »Katoliška Bukvarna.«

Haggard je eden najslavnejših angleških pisateljev in njegova dela so prevedena v vse svetovne jezike. Obe povesti sta zajeti iz zgodovine dobe krščanstva in se odlikujeta po prekrasnih vsebini, ki se bo vtisnila bralcu neizbrisno v spomin. Obe povesti sta polni dejanja iz življenja.

Reimmichl, Skrivnost najdenke. K -60, vez. K -90. Katol. Bukvarna.

Če pričneš čitati to povest, se zatopiš v njeno vsebino in je ne moreš prej odložiti, dokler je nisi prečital do konca.

Dolžan, Iz dnevnika malega poročnika. Ameriška humoreska. K 1-40, vez. K 2-30.

Kdor hoče ob knjigi preživeti par veselih brezskrbnih ur, naj si kupi to knjigo, ki je polna humorja.

Reimmichl, Črna žena. Zgodovinska povest. Cena K 1-40, vezana K 2. Povest. Katoliška Bukvarna.

Povest je zajeta iz najzanimivejše in najviharnejše dobe naše narodne zgodovine, namreč iz časa turških bojev in kmečkih uporov. Povest je vredna, da si jo nabavi vsaka slovenska hiša.

Bouget-Kalan, Razporoka. Roman. Cena K 2-2, vez. K 3-2. Katoliška Bukvarna.

Bouget nam slika v tem krasnem romanu zvezo med domačo srečo in javnim zakonodajstvom, med dušnim mirom zasebnika in kulturnimi boji človeštva. Kdor bo prečital ta roman bo iz njega spoznal bolje kot iz najtemeljitejših razprav kako neobhodno je potreben cerkven in zakramentalen zakon.

Champol, mož Simone. Roman. Cena K 1-90, vez. K 3-2. Katoliška Bukvarna.

Dejanje tega psihološkega romana je markantno in značaji ostro rezani. Kdor bo bral ta roman imel bo celo dejanje tako živo pred očmi, kakor če bi gledal zanimivo dramo uprizorjeno na odru.

Sienkiewicz, Skozi puščavo in puščavo. Roman iz Mahdijevih časov, K 2-80, vez. K 3-90. Katoliška Bukvarna.

Svetovnoznani pisatelj nas v tem romanu povede širom Afrike in odgrinja pred nami s spretno roko vsa čudesa neznanih dežel. Roman je poln izredno zanimivih zapletov in privleže čitatelje nase z nepremagljivo silo.

Haggard, Roža sveta. Povest iz dobe tretje križarske vojske. K 2-80, vez. K 3-90. Katoliška Bukvarna.

Prekrasne škatle (doze)

ki smo jih prvotno dali napraviti namesto drugih daril za naše odjemalce, razpošiljamo odslej splošno. Napravljene so po umetniških načrtih iz močne pločevine, zunanost pa je starosrebrna imitacija, in razpošiljamo take škatle, napolnjene z rženo kavo, v skupni teži 5 kg za K 4-50. Poštino trpimo sami. Glede na kako nesporazumljenje opozarjamo na to, da razpošiljamo škatle samo dokler bo še kaj te pičle zaloge. Prosimo za skorajšno naročitev.

Oldrich Vitáček, Praga, Karlin 2, Češko.

Steckenpferd-lilijino mlečno mlo

je slejkoprej neobhodno potrebno za racionalno negovanje kože in lepote. Vsakdan priznanice. Dobi se povsod a 80 vinarjev.

Zahvala.

Za vse dokaze blagega sočutja ob boleznih in smrti naše nepozabne hčere, sestre, odnosno soproge gospe

Terezije Lednik roj. Vanič

zlasti pa za mnogobrojno spremstvo na zadnji poti, izrekamo vsem svojo najtoplejšo zahvalo.

Litija - Krško, 2. sept. 1913.

Rodbina Lednik - Vanič.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m, sred. tlak 736.0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
3	9. zveč.	737.3	18.2	brezvetr.	jasno	
4	7. zjut.	737.9	12.9	sl. jlvzh.	megla	0.0
	2. pop.	736.4	27.9	sr. jlvzh.	jasno	

Srednja včerajsnja temp. 19.4°, norm. 16.6°.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 4. septembra 1913.

Pšenica za oktober 1913	11.33
Pšenica za april 1914	11.85
Rž za oktober 1913	8.47
Oves za oktober 1913	8.97
Koruza za avgust 1913	7.98
Koruza za september 1913	8.33
Koruza za maj 1914	7.44

Kuharica

pošteno dekle z dežele, večša v kuhi in vsem gospodinjstvu, sprejmo službo pri gospodu duhovniku ali pri poštenu samski osebi. Naslov pove upravništvo »Slovenca« pod »štev. 2665«. 2665

Hiša

obstoječa iz štirih stanovanj in vrtom se poceni proda, v Rožni dolini št. 227, cesta IV. pri Ljubljani. 2662

Pridna in vešča kuharica

išče službo pri gospodu duhovniku v mestu ali na deželi; gre pa tudi k drugemu krščanskemu pospodu. Naslov pove upravništvo »Slovenca« pod »štev. 2665«. 2668

25 HP komplet
7000 kron

35 HP komplet
9600 kron

Studebaker na potovanju

V bližnjih dneh dospe v Ljubljano Studebaker-Automobil. Interesentje, ki si hočejo ogledati ta najcenejši izmed vseh avtomobilov in napraviti z njim poskušno vožnjo, naj naznanijo svoj naslov Studebaker-jevemu zastopstvu, Dunaj III 2 Gärtnergasse 7.

2673

Družinska
pratika

za leto

1914
je ravno izšla

z zelo raznovrstno, zanimivo vsebino in mnogimi slikami. Dobiva se skoro po vseh trgovinah, na debelo pa v Ljubljani: v »Katoliški bukvarni«, prodajalni »Katol. tisk. društva«, dalje v trgovini Anton Krisper, Vaso Petričič, F. M. Schmitt in Iv. Korenčan; v Trstu: prodajalna »Katol. tiskov. društva«. — Cena komadu 24 vin., po pošti 10 vin. več. Zahtevajte jo povsod in ne dajte si usiljevati drugih pratik.

Štev. 1147/m. š. sv.

Razglas.

Na obeh mestnih slovenskih otroških vrtcih se prične novo šolsko leto 1913/14

dne 16. septembra 1913.

Vpisovalo se bo v šolskih prostorih na Zaloški cesti št. 1 in v Cerkvni ulici št. 21 dne 15. septembra 1913 od devetih do dvanajstih dopoldne.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,

dne 1. septembra 1913.

2664

Dražbeni oklic.

Pri c. kr. okrajni sodnji v Radovljici se bo vršila dne 16. septembra 1913 ob 9. uri dopoldne

dražba posestva „Hotelske akcijske družbe Triglav“

obstoječe iz hotela „Triglav“, vile „Bogomile“ in „Bellevue“, gospodarskega poslopja, vrta in kompletne hotelske opreme. K temu posestvu spadata tudi dve parceli, ležeči ob Bohinjskem jezeru na najlepših točkah in sta zelo prikladni za stavbišče. Najmanjši ponudek za vsa ta posestva s pritliklino vred znaša K 92.508.—. Del kupnine bi lahko ostal vknjižen. Vsi podatki so na vpogled pri omenjeni sodnji in v pisarni dr. I. Tavčarja. 2632

Štev. 1146/m. š. sv.

Razglas.

Šolsko leto 1913/14 se prične na mestnih ljudskih šolah ljubljanskih

dne 16. septembra 1913

s klicanjem sv. Duha in potem takoj z rednim šolskim poukom.

Vpisovalo se bode v zmislu § 33. dokončnega šolskega in učnega reda dne 13., 14. in 15. septembra 1913 v šolskih poslopih in sicer: dne 13. in 15. septembra od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne, dne 14. septembra pa samo od 9. do 12. ure dopoldne in sicer: za I. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju v Komenskega ulici št. 19; za II. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju na Cozovi cesti št. 5; za III. deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 21 (II. nadstropje); za IV. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju Na prulah št. 13; za mestno trirazrednico na Barju v šolskem poslopiju na Karolinski zemlji št. 40; za mestno nemško deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 21 (pritličje); za mestno slovensko deklško šolo v šolskem poslopiju na Sv. Jakoba trgu št. 1; za mestno nemško deklško šolo v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 19.

Otroci, ki ne stanujejo v Ljubljani se v mestne šole ne bodo sprejemali.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,

dne 1. septembra 1913.

2663

Razne stvari.

Nov škandal na Ogrskem. V plovdivski podružnici ogrske komercialne banke v Budimpešti so zasledili velike pomeverbe in nerednosti. Ravatelj Szegfű je dobil poziv na orožne vaje, potem se pa ni več vrnil na svoje mesto v Plovdiv. Njegov predpostavljani, Szamek, je nato pregledal knjige in blagajno in dognal, da je Szegfű pomeveril 100.000 K. Vendar niti on niti generalni ravatelj v Budimpešti nista stvari takoj naznanila oblastem, marveč sta skušala po stranskih potih reči uravnati. Ker pa ni šlo, se je generalni ravatelj sedaj vendar obrnil na budimpeštansko policijo, ki je Szegfűja že dobila in zaprla. Mož se je nahajal pri svojem bratu v Budimpešti in je pri aretaciji mirno izjavil, da če so žrtvovali njega, morajo sedaj še glavne krivce, zlasti Szameka. Najbrže gre za nov velik škandal.

Napredek v zrakoplovstvu. Iz Pariza se poroča 2. t. m.: Letalec Pegoud je danes na aerodromu v Bucu ponovil svoj včerajšnji poizkus v Juvisy. Dvignil se je ob 10. uri 15 min., se brzo dvigal, nato pa svoj aparat obrnil navpično navzdol in v tej legi z omotično naglico letel navzdol do 500 m nad zemljo. Potem je opisal orjaški S — glavo spodaj in kolesa aparata navzgor obrnjena. V tej legi, z obrnjenim aparatom, je letalec v 30 sekundah preletel skoro 500 m. Nato je zavzel zopet normalno lego in ob 10. uri 40 minut srečno pristal na aerodromu. Občinstvo je drzemu letalcu priredilo burne ovacije in ga nosilo na rokah.

Spomenik lažnjivcem. Neki angleški misijonski list poroča, da živi na Borneu plemo, ki tako drži na resnicoljubnosti, da onemu, ki je kdaj izrekel kako laž, postavi spomenik. Spomenik napravijo na ta način, da v obliki piramide zlože na kup drevesno listje; kdor gre mimo takega spomenika, mora pobrati nekaj listja in ga vreči na kup, pri tem pa preklinjati lažnjivca, v čegar svarilni spomin se je spomenik postavil.

38 let po nedolžnem v ječi. 2. avgusta 1877 je bil v Palermu na dosmrtno prisilno delo obsojen poljski delavec Erasmo Vassallo, ker je bil obdolžen, da je umoril veleposestnika Francesca Bologna. V preiskovalnem zaporu je bil celi dve leti. Prej in slej je zatrjeval, da je nedolžen, kar mu pa ni nič pomagalo. Prebil je v ječi celih 38 let. Sedaj šele se mu je s pomočjo sorodnikov umorjenega veleposestnika posrečilo dokazati svojo nedolžnost. Izpustili so ga iz ječe in mož se je odpravil v svojo domačo vas Capaci. Tu je našel od cele svoje družine živega le še enega sina; žena in drugi so mu pomrli. Italijanska država 63 letnemu možu ne le ni dala nobene odškodnine, marveč mu je še vozne stroške iz Ancone, kjer je bil zadnja leta zaprt, do doma odtegnila od njegovega zaslužka v ječi. Zanimivo pa je, da Vassallo kljub prestani veliki krivici do nikogar ne goji nobenega sovraštva. Preživljati se namerava s tkanjem, ki se ga je naučil v ječi.

100. vožnja v zrakoplovu nadvojvode Jožeta Ferdinanda. V Lincu se je včeraj nadvojvoda Jožef Ferdinand 100. pot dvignil z zrakoplovom v zrak in poletel do St. Georgna na Zg. Avstrijskem. Z njim so bili gostje: nadvojvoda Henrik Ferdinand, major Hinterstoisser in stotnik Hoffory.

Smola z velikimi parniki. »Times« poroča, da bosta največja svetovna parnika »Imperator« in »Olimpic« celo zimo ostala v ladjedelnici, ker potrebujeta v tehničnem oziru izpopolnitve.

Srbskemu invalidskemu zakladu je zveza srbskih poljedelskih zadrug darovala 20.000 dinarjev.

Kolera v Srbiji se vedno bolj širi; po vseh mestih grade kolerne barake.

NAROČAJTE SE ŽE NAPREJ NA POROČILO O HRVAŠKO-SLOVENSKEM KATOLIŠKEM SHODU!

Udeležencem katoliškega shoda in vsem, ki jim je pri srcu prospeh katoliške misli, priporočamo, da se že sedaj zglasijo kot naročniki na »Poročilo o katoliškem shodu«. — Poročilo bo za vsakega, ki se bavi s socialnim vprašanjem današnjega časa, velike važnosti; vsebinsko vrednost tega dela bodo dvignile tudi mnoge umetniške slike in bogata zunanja oprema. — Kdor si želi omisliti to poročilo, naj naznani to takoj ali najpozneje do 10. septembra Katoliški Bukvarni. — Udeleženci, ki se pravočasno zglasijo, bodo namreč dobili poročilo za zelo nizko subskripcijsko ceno.

Novo

KISLO ZELJE

se dobi v sodcih od 25 do 200 kg pri **Jožefu Oražem**

Moste pri Ljubljani.

2637

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Zlatarski vajenec

iz dobre in poštene rodbine ter z boljšo šolsko izobrazbo 2639

se takoj sprejme.

Lud. Černe, Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Sprejmejo se

dijaki

na stanovanje in vso oskrbo.

Kje, pove upravništvo »Slovenca« pod št. 2629.

Šolska mladina
dobi
izgotovljene obleke
suknje in pelerine
v veliki izbiri po zanesljivo
nizkih cenah v znani trgovini
„Pri Škofu“
Ljubljana
Pred Škofijo št. 3
(zraven Škofije).

Enonadstr. hiša v Sp. Šiški

št. 118, blizu drž. kolodvora, s 6 stanovanji, je na prodaj. Obreštuje se po 60/0, davek je tu že odračunan. Cena 20.300 K. 5000 K dolga ostane lahko na hiši. 2601

„ZENIT“

Tovarne za Asbestškrilj „Zenit“

družba z omejeno zavezo Mor. Zumberk
dobavljajo najboljši in najcenejši
krovski material.

Zastopnik: Zajec & Horn, Ljubljana.
Dunajska cesta 73. 249

Glavnik za barvanje las

Potom priprostejša česanja se pobarvajo sivi in rdeči lasje pristno plavo, rujavu ali črno. Popolnoma neškodljivo! Rabljivo leta in leta. Natisoče v rabi. Komad K 5.—.

Razpošilja: I. SCHÜLLER, Dunaj III, Krieglbergasse 6 II. 1187

Cefiri. 1053 Kanafasi.

1913 Ne smeite pozabiti! 1913

Dobre in pristnobarvno blago vsakdo najbolje in najceneje kupi naravnost pri izdelovalcu.

Kdor rabi lanene in bombažaste kanafase, cefire, rjuhe, damaste batiste, svilo, atlase, blago za dame in gospode, platno, brisače in druge tkanine, naj se obrne na znano krščansko trdko

Jaroslav Marek, ročna tkalnica št. 45 v Bistrem pri Novem Mestu ob Met. (Češko).

Vzorci se pošiljajo zastoj in poštne prosto. V zalogi imam tudi veliko množino ostankov cefirja, delnja, kanafasa itd. in razpošiljam v zavojih po 40 metrov za 16 K, prve vrste za 20 K, finejše vrste za 25 K franco po povzetju. Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. — Srečaje za gospode iz cefirja ali oxforda i komad K 1.80, 2.20, 2.60, 3.—, 4.— in 4.50. Pri naročilih zadošča navedba širine vrstu. Dopisuje se slovensko. V enem letu nad 500 priznalic od Slovencev.

Hemična lonarna Traiskirchen pri Dunaju LIEBLEIN & CO.

Cementna malta za beton, apnena malta
postaneta vododržna le s

stearitom, zak. zav.

Najidealnejše sredstvo za osuševanja vseh vrst, odstranitev vlage: da vododržne facade in belega apna. — Malta z dodatkom stearita ima 50—100% več trdnote, kot vsak drug dodatek (uradno preizkušeno). — Edina prodaja: F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana. 1987

Gospodilna išče pri boljši družini

2645

hrano in stanovanje

Ponudbe do 10. t. m. poštno ležeče 27.

Hôtel „Lloyd“
z restavracijo in najlepšim vrtom
priporoča p. n. slavnemu občinstvu
Karol Tausers, hotelir
Sv. Petra cesta št. 7.
Sprejemajo se tudi vedno uka-
željne gospice za pouk v kuhinji.

Avtomobilna zveza

Idrija, Logatec, kolodvor.

Odhod iz Idrije: ob 6— zjutraj
„ 12— opoldan
„ 3:30 popoldan

Prihod v Logatec: ob 7:50 zjutraj
„ 1:40 popoldan
„ 5:10 popoldan

Odhod iz Logatca: ob 8:30 zjutraj
„ 2:30 popoldan
„ 6:30 zvečer

Prihod v Idrijo: ob 10:20 zjutraj
„ 4— popoldan
„ 8:15 zvečer

Cene z avtomobilnim omnibusom:

I. razr. II. razr.
za osebo za osebo
Idrija-Logatec ali naspr. K 3.— K 2.—
Idrija-Godovič „ „ 1:50 1.—
Godovič-Hotedršica „ „ 1:50 1.—
Hotedršica-Logatec „ „ 1:50 1.—

Cene s kombiniranim avtomobilom:

I. razr. II. razr.
za osebo za osebo
Idrija-Logatec ali naspr. K 3.— K 2.—
Idrija-Godovič „ „ 1:50 1.—
Godovič-Hotedršica „ „ 1:50 1.—
Hotedršica-Logatec „ „ 1:50 1.—

Označena vožnja se vrši vsak delavnik, omnibus vozi vsak dan opoldan, ob nedeljah in praznikih vozi le opoldan omnibus.

Točnost se po možnosti vzdržuje, vendar pa ne prevzamemo nobene odgovornosti za morebitno zamudo.

Valentin Lapajne v Idriji.

Sanatorium Emona v Ljubljani,

Komenskega ulica 4.
Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dež. boln.

NEOBHODNO POTREBNA KNJIGA,

strokovna, bogato ilustrovan, za vsako gostilno in sploh za vsako hišo, ki mora kdaj postreči gostom, je

NAUK O SERVIRANJU

Tudi našim župnikom bo knjiga dobro služila.

V platno vezana knjiga stane 5 K, po pošti 5:50 K, po povzetju 5:70 K. Pošilja se le proti naprej plačani naročnini ali po povzetju. Naroča se pri upravništvu »Gostilničarskega Vestnika« v Ljubljani.

V hiši pri „Anžoku“, Spod. Šiška,
Vodnikova cesta št. 9

se oddajo v najem
tri lepe kleti, hlev,
skladišče in pod-
strešje za seno.

Natančnejša pojasnila v gostilni isto-
tam. 2641

D. mača najnovejša
konfekcijska trgovina

Maček & Komp.

Franca Jožefa cesta 3

se priporoča cenj. p. n. občinstvu v nakup

narejenih oblek.

Sprejemajo se naročila po meri,
ter se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. železnice.
Solidna postrežba. — Najnižje cene.

Sprejme se učenec

v trgovino z mešanim blagom, ki ima veselje do trgovine in je zdrav ter krepak. Ponudbe naj se pošljejo na naslov: Andrej Luscher, trgovec, Podzemelj, p. Gradac, Dolenjsko. 2638

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.
Najbolj. kosm. zobo-
čistil sred-
stvo
Seydlin
Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Zaročenci

Kinematograf „Ideal“.

2608

po slovitom literarnem romanu Alek. Manzoni.

6 dejanj, predavanje 2 uri.

Primerno za mladino. Sobota 6., ne-
delja 7., ponedeljek 8. in torek 9. sept.

Predstave ob 3., 5., 7. in 9.,
v nedeljo ob 10 1/2 dopold.